

Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi sähköisten tietullijärjestelmien yhteentoimivuudesta

ESITYKSEN PÄÄASIALLINEN SISÄLTÖ

Esityksessä ehdotetaan säadettäväksi laki sähköisten tietullijärjestelmien yhteentoimivuudesta. Laissa säadettäisiin sähköisten tietullien keräämisjärjestelmien teknisistä vaatimuksista ja eurooppalaisesta sähköisestä tietullipalvelusta. Lailla pantaisiin täytäntöön eurooppalaisen sähköisen tietullipalvelun ja sen teknisten osien määrittelystä tehty Eu-

roopan komission päätös. Nykyinen sähköisten tienkäyttömaksujen keräämisjärjestelmistä annettu laki esitetään kumottavaksi. Lain säännökset sisällytettäisiin pienin teknisluonteisin mukautuksin uuteen lakiin.

Laki on tarkoitettu tulemaan voimaan mahdollisimman pian.

SISÄLLYS

ESITYKSEN PÄÄASIALLINEN SISÄLTÖ.....	1
SISÄLLYS.....	2
YLEISPERUSTELUT.....	3
1 NYKYTILA.....	3
1.1 Yleistä.....	3
1.2 EU:n lainsäädäntö.....	3
2 ESITYKSEN TAVOITTEET JA KESKEISET EHDOTUKSET.....	5
3 ESITYKSEN VAIKUTUKSET.....	6
4 ASIAN VALMISTELU.....	6
YKSITYISKOHTAISET PERUSTELUT.....	7
1 LAKIEHDOTUSTEN PERUSTELUT.....	7
2 TARKEMMAT SÄÄNNÖKSET JA MÄÄRÄYKSET.....	17
3 VOIMAANTULO.....	17
4 SUHDE PERUSTUSLAKIIN JA SÄÄTÄMISJÄRJESTYS.....	18
LAKIEHDOTUS.....	20
sähköisten tietullien yhteentoimivuudesta.....	20

YLEISPERUSTELUT

1 Nykytila

1.1 Yleistä

Eurooppalaisessa tietullipalvelussa (EETS, *European Electronic Toll Services*) tienkäyttäjä tarvitsee tietullien maksamiseen Euroopan tieverkon sähköisissä tietullijärjestelmissä vain yhden ajoneuvon asennettavan laitteen ja yhden sopimuksen palveluntarjoajan kanssa. EETS-palveluntarjoaja antaa asiakkaan käyttöön ajoneuvolaitteen, jonka avulla kerätään tietoa ajoneuvon liikkumisesta EETS:n piiriin kuuluvissa tietullikohteissa (*EETS-tietullikohde*). Käyttäjä voi maksaa tietullinsa palveluntarjoajalle yhdellä laskulla. Tietulli voi olla luonteeltaan maksu, vero tai muu maksuvelvollisuus. Palveluntarjoaja vastaa EETS:n käyttäjän puolesta maksuista kaikille niille tietullioperaattoreille, joiden vastuulla olevissa EETS-tietullikohteissa ajoneuvo on liikkunut. Palveluntarjoaja voi tarjota samalla laitteella myös muita tienkäyttäjän tarvitsemia palveluita, kuten esimerkiksi reaaliaikaista liikenne- ja häiriötietoa.

EETS:n tavoitteena on helpottaa liikkumista Euroopan tieverkossa, edistää Euroopan unionin (EU) laajuisten liikenteen ICT-palvelumarkkinoiden syntymistä ja antaa uusia välineitä EU:n liikennepolitiikan toteuttamiseen. Liikenteen hinnoittelusta on tulossa EU:ssa yhä tärkeämpi liikennepolitiikan väline. Järjestelmillä kerättyjä maksuja käytetään pääasiassa liikenneinfrastruktuurin rakentamiseen ja ylläpitoon. Sähköisiä tietullijärjestelmiä edistämällä pyritään tieturvallisuuden parantamiseen ja ruuhkien vähentämiseen, sillä niiden avulla voidaan peria maksuja käyttämättä teillä puomeja.

EETS:llä täydennetään jäsenvaltioiden kansallisia tai paikallisia sähköisiä tiemaksujärjestelmiä. Jäsenvaltiot päättävät itse tietullien käyttöönotosta sekä maksujen rakenteesta ja suuruudesta. Jäsenvaltioissa on tällä hetkellä käytössä noin 200 sähköistä tiemak-

sujärjestelmää. Niistä vain osa on keskenään yhteentoimivia. Euroopassa ei toimi vielä yhtään EETS-palveluntarjoajaa. Ranskassa ollaan parhaillaan kehittämässä ensimmäisiä EETS:n käytön mahdollistavia sähköisiä tiemaksujärjestelmiä.

Suomi on yksi harvoista EU:n jäsenvaltioista, jossa ei ole vielä tiemaksuja käytössä. Hallitusohjelmaan on kirjattu, että satelliittipaikannukseen perustuvien tienkäyttömaksujen käyttöönottoa selvitetään. Hallitusohjelman mukaan hallitus edistää älyliikenteen uusia palveluja, taloudellista ohjausta ja innovaatioita kansallisen älyliikenteen strategian pohjalta. Älyliikenteellä pyritään tukemaan liikenteen tehokkuuden kehittämistä. Liikenne- ja viestintäministeriö laati vuonna 2009 yhteistyössä muiden julkisen sektorin toimijoiden ja elinkeinoelämän kanssa kansallisen älykkään liikenteen strategian. Valtioneuvosto hyväksyi strategiasta 15 päivänä huhtikuuta 2010 periaatepäätöksen. Strategiasa määritellään älyliikenteen kehittämisen periaatteet, päämäärät, painopistealueet ja kärkihankkeet.

Hallituksen eduskunnalle 12 päivänä huhtikuuta 2012 antamassa liikennepoliittisessa selonteossa todetaan, että liikenteen hinnoittelua kehitetään ohjaamaan ja tehostamaan liikennejärjestelmän käyttöä, parantamaan turvallisuutta ja vähentämään ympäristöhaittoja sekä rahoittamaan liikennejärjestelmän ylläpitoa ja kehittämistä. Samalla määritellään hinnoittelun pitkän tähtäimen strategia ja sen yhteys muun muassa liikennejärjestelmän rahoitukseen ja autoilun verotukseen. Kohti oikeudenmukaista ja älykästä liikennettä -työryhmä on perustettu tätä varten. Sen työ valmistuu vuoden 2013 loppuun mennessä.

1.2 EU:n lainsäädäntö

Sähköisten tiemaksujärjestelmien yhteentoimivuudesta yhteisössä annettiin 29 päivänä huhtikuuta 2004 Euroopan parlamentin ja

neuvoston direktiivi 2004/52/EY (*yhteentöimivuusdirektiivi*). Direktiivillä vahvistetaan edellytykset sähköisen Euroopan laajuisen tiemaksujärjestelmän käyttöönotolle. Yhteentöimivuusdirektiiviä sovelletaan sen 1 artiklan mukaan kaikentyyppisten tiemaksujen sähköiseen keräämiseen Euroopan unionin koko tieverkostossa, kaupungeissa ja kaupunkien välillä, moottoriteillä, valtateillä ja kantateillä sekä erilaisissa rakenteissa kuten tunneleissa, silloilla ja losseilla. Sitä ei sovelleta sellaisiin sähköisiin tiemaksujärjestelmiin, jotka eivät edellytä laitteiden asentamista ajoneuvoihin. Tällaisia ovat esimerkiksi rekisterikilven kuvatunnistukseen perustuvat järjestelmät. Direktiiviä ei myöskään sovelleta pieniin, yksinomaan paikallisiin järjestelmiin, joissa direktiivin vaatimusten noudattamisesta aiheutuvat kustannukset olisivat suhteettoman korkeat hyötyihin nähden.

Direktiivi ei koske tiemaksupolitiikkaa, vaan ainoastaan sähköistä tiemaksujen keräämistä. Siinä ei myöskään veloiteta jäsenvaltioita ottamaan käyttöön sähköisiä tiemaksujärjestelmiä. Sen mukaan jäsenvaltioiden olisi kuitenkin pyrittävä lisäämään sähköisten tiemaksujärjestelmien käyttöä, jos niillä on käytössään tiemaksuja. Direktiivissä määritellään tekniset ratkaisut, joihin sähköisten tiemaksujärjestelmien on perustuttava, jos jäsenvaltioissa otetaan sellainen tai sellaisia käyttöön. Järjestelmien on perustuttava yhteen tai useampaan seuraavista tekniikoista: satelliittipaikannus (GNSS), GSM-GPRS-standardin mukainen matkaviestintä ja lyhyen kantaman 5,8 gigahertsin mikroaalto-tekniikka. Teknisten ratkaisujen määrittelyllä pyritään varmistamaan se, että palveluita ajoneuvojen kuljettajille voidaan tarjota koko unionin alueella. Direktiivissä edellytetään, että palveluntarjoajien asiakkailensa antamat ajoneuvolaitteet ovat yhteentoimivia edellä mainittuihin tekniikkoihin perustuvien tiemaksujärjestelmien kanssa.

Direktiivissä säädetään myös eurooppalaisen sähköisen tiemaksujärjestelmän käyttöönotosta. Komissio valtuutetaan tekemään järjestelmän määrittelyä ja järjestelmän teknistä toteuttamista koskevat päätökset. Ne tehdään niin sanotun komitologiapäätöksen eli menettelystä komissiolle siirrettyä täytäntöönpanovaltaa käytettäessä tehdyn neuvos-

ton päätöksen 1999/468/EY 5 artiklan mukaisessa sääntelymenettelyssä. Ne jäsenvaltiot, joilla on kansallisia sähköisiä tiemaksujärjestelmiä, veloitetaan huolehtimaan siitä, että tietulliooperaattorit ja/tai palveluntarjoajat tarjoavat asiakkailleen eurooppalaisen tiemaksujärjestelmän mukaista palvelua sen jälkeen, kun komissio on tehnyt järjestelmän määrittelyä koskevat päätökset. Palveluita on tarjottava kolmen vuoden kuluttua määrittelystä yli 3,5 tonnia painavien ajoneuvojen ja kaikkien sellaisten ajoneuvojen osalta, joissa on sallittua kuljettaa enemmän kuin yhdeksän henkilöä. Muiden ajoneuvojen osalta palvelua on tarjottava viiden vuoden kuluttua siitä, kun komission on tehnyt määrittelyä koskevat päätökset.

Eurooppalaisen sähköisen tietullipalvelun ja sen teknisten osien määrittelystä tehty komission päätös 2009/750/EY (*EETS-päätös*) koskee edellä mainittua eurooppalaisen sähköisen tiemaksujärjestelmän määrittelyä. Järjestelmälle on annettu nimeksi eurooppalainen sähköinen tietullipalvelu eli EETS (*European Electronic Toll Services*). Komissio teki päätöksen 6 päivänä lokakuuta 2009, joten ensimmäisen direktiivissä mainitun ajoneuvoryhmän osalta palveluita olisi tullut tarjota 6 päivästä lokakuuta 2012 alkaen ja muiden ajoneuvojen osalta niitä tulisi tarjota 6 päivästä lokakuuta 2014 alkaen.

EETS-päätöksessä säädetään EETS-palveluntarjoajien, tietulliooperaattorien ja EETS:n käyttäjien oikeuksista ja velvollisuuksista. Lisäksi päätöksessä säädetään muun muassa tietullin määrittämisestä, EETS-palveluntarjoajia ja EETS-tietullikohteita koskevista kansallisista rekistereistä sekä EETS:än käyttöön tarvittavia laitteita koskevista teknisistä vaatimuksista. Päätöksessä säädetään myös kyseisten laitteiden vaatimustenmukaisuutta ja käyttöönsoveltuvuutta arvioivista ilmoitetuista laitoksista.

EETS-päätöksen mukaan EETS-palveluntarjoajat tarjoavat kaikille käyttäjille EETS:n käyttömahdollisuuden koko EU:n alueella. EETS:n käyttäjä, joka voi olla luonnollinen tai oikeushenkilö, tekee palvelusopimuksen palveluntarjoajan kanssa. Palveluntarjoajan on huolehdittava siitä, että sen tarjoama palvelu kattaa kaikki Euroopan tie-

verkon EETS-tietullikohteet. EETS-tietullikohteita ovat kaikki ne jäsenvaltioissa olevat sähköiset tietullikohteet, jotka kuuluvat yhteentoimivuusdirektiivin soveltamisalaan.

EETS-tietullioperaattorilla tarkoitetaan EETS-päätöksessä julkista tai yksityistä organisaatiota, joka perii tietullit EETS-tietullikohteessa liikkuvilta ajoneuvoilta. Tietullioperaattorien on hyväksyttävä syrjimättömästi kaikki palveluntarjoajat, jotka haluavat tarjota EETS-palveluja sen vastuulla olevissa EETS-tietullikohteissa.

EETS:llä täydennetään jäsenvaltioiden kansallisia tai paikallisia sähköisiä tietullijärjestelmiä. Jäsenvaltiot voivat edelleen säilyttää tai ottaa käyttöön omia kansallisia tai paikallisia järjestelmiä. Niissä sähköisissä tietullijärjestelmissä, jotka kuuluvat yhteentoimivuusdirektiivin soveltamisalaan, tulee kuitenkin olla saatavilla EETS-päätöksen mukaista palvelua. EETS-päätöksen johdanto-osassa todetaan lisäksi, että tietullijärjestelmiä käyttävien jäsenvaltioiden on toteutettava kaikki tarvittavat toimenpiteet sähköisten järjestelmien käytön lisäämiseksi. Niiden olisi pyrittävä varmistamaan, että ainakin 50 %:ia kunkin tietulliaseman liikennevirrasta voi käyttää sähköistä tietullijärjestelmää.

2 Esityksen tavoitteet ja keskeiset ehdotukset

Esityksen tavoitteena on panna täytäntöön komission EETS-päätös. EETS-päätöksen 22 artiklan mukaan se on osoitettu jäsenvaltioille. Laissa säädettäisiin EETS-palveluntarjoajien, tietullioperaattorien ja EETS:n käyttäjien oikeuksista ja velvollisuuksista. Laissa säädettäisiin myös EETS-palveluntarjoajia koskevista vaatimuksista. Liikenteen turvallisuusvirasto myöntäisi vaatimukset täyttävälle Suomeen sijoittautuneille palveluntarjoajille rekisteröinnin. Liikenteen turvallisuusvirasto myös ylläpitäisi rekistereitä palveluntarjoajista ja EETS-tietullikohteista. Laissa säädettäisiin myös EETS:än käyttöön tarvittavia laitteita koskevista teknisistä vaatimuksista sekä näiden vaatimustenmukaisuuden ja käyttönsoveltuvuuden arvioinnista. Liikenteen turvallisuus-

virasto vastaisi kyseisten laiteiden markkina-
valvonnasta.

Yhteentoimivuusdirektiivi on pantu täytäntöön sähköisten tienkäyttömaksujen keräämisjärjestelmistä annetulla lailla. Lain 4 §:n 2 momentin mukaan valtioneuvoston asetuksella voidaan antaa tarkempia säännöksiä yhteentoimivuusdirektiivin liitteeseen perustuvista teknisistä ja menettelyllisistä vaatimuksista, jotka eurooppalaisen sähköisen tienkäyttömaksujärjestelmän tulee täyttää. Komission EETS-päätös sääntelee myös sellaisia kysymyksiä, joiden ei voida katsoa kuuluvan tämän asetuksenantovaltuuden piiriin. Näitä ovat esimerkiksi EETS:n eri toimijoiden oikeudet ja velvollisuudet, jäsenvaltioiden velvollisuus pitää palveluntarjoajia ja tietullikohteita koskevia rekistereitä sekä markkina-
valvontaa koskevat säännökset. Lisäksi on huomioitava, että perustuslain 80 §:n 1 momentin mukaan yksilön oikeuksien ja velvollisuuksien perusteista on säädettävä lailla. Johdonmukaisen ja selkeän kokonaisuuden aikaan saamiseksi EETS-päätös esitetään pantavaksi täytäntöön kokonaisuudessaan lailla.

Ehdotetun lain EETS-palveluntarjoajien ja tietullioperaattorien oikeuksia ja velvollisuuksia koskevissa säännöksissä on useita viittauksia EETS-päätöksen säännöksiin, jotka ovat hyvin yksityiskohtaisia ja osin teknisiä. Kyseiset oikeudet ja velvollisuudet koskevat rajattua ammattiryhmää. EETS:n käyttäjiä koskevien oikeuksien ja velvollisuuksien osalta ei viittaustekniikkaa ole käytetty.

EETS-päätöksen 10 artiklassa velvoitetaan kaikki ne jäsenvaltiot, joissa on vähintään yksi EETS-tietullikohde, perustamaan sovitteluelin EETS-palveluntarjoajan ja tietullioperaattorin välisten riita-asioiden ratkaisemiseksi. Päätöksen 11 artiklassa säädetään sovittelumenettelystä ja sovitteluelimen tiedonsaantioikeudesta. Lakiehdotus ei sisällä säännöksiä sovitteluelimestä. Sovitteluelimen perustamisesta ja sen kokoonpanosta on tarkoituksenmukaista päättää vasta sitten, jos Suomessa päätetään ottaa käyttöön EETS-tietullikohteita, ja niistä vastaava tietullioperaattori tai -operaattorit ovat tiedossa. EETS-päätöksen 10 artiklan 2 kohdan mukaan sovitteluelimen on oltava organisaationsa ja oikeudellisen rakenteensa puolesta riippumaton

tietulioperaattorien ja EETS-palveluntarjoajien kaupallisista eduista.

Nykyinen laki esitetään kumottavaksi. Sen sisältämät säännökset, joilla on pantu täytäntöön yhteentoimivuusdirektiivi, sisällytettäisiin teknisin mukautuksin uuteen lakiin.

3 Esityksen vaikutukset

Esityksellä ei ole välittömiä taloudellisia tai muita vaikutuksia. Koska Suomessa ei tällä hetkellä ole laissa tarkoitettuja sähköisiä tietulleja, Suomessa ei myöskään ole tietulioperaattoreita, eivätkä luonnolliset tai oikeushenkilöt voi toimia EETS:n käyttäjinä Suomen alueella. Suomeen sijoittautuneella palveluntarjoajalla olisi kuitenkin lain 4 §:n 1 momentin mukaan mahdollisuus rekisteröityä Suomessa EETS-palveluntarjoajaksi riippumatta kansallisuudesta ja siitä, onko Suomessa EETS-tietullikohteita. Lisäksi Suomeen rekisteröity oikeushenkilö voitaisiin lain 16 §:n 1 momentin nojalla nimetä ilmoitetuksi laitokseksi, joka voi vastata EETS:ään käyttöön tarvittavien laitteiden ja ohjelmistojen vaatimustenmukaisuuden ja käyttöönsoveltuvuuden arvioinnista tai valvonnasta riippumatta siitä, onko Suomessa EETS-tietullikohteita tai -palveluntarjoajia tai EETS:n käyttöön tarkoitettujen laitteiden tai ohjelmistojen valmistajia.

Yhteentoimivuusdirektiivi ja EETS-päätös eivät edellytä sähköisten tietullijärjestelmien käyttöönottamista. Kaikkien yhteentoimivuusdirektiivin soveltamisalaan kuuluvien käytössä olevien tai käyttöön otettavien sähköisten tietullijärjestelmien on kuitenkin mahdollistettava EETS:n käyttäminen. Jäsenvaltioiden tulee huolehtia, että niiden alueella olevissa sähköisissä tietullijärjestelmissä asiakkaille tarjotaan myös EETS-päätöksen mukaista tietullipalvelua. Tätä koskevat siirtymäajat on kuvattu edellä jaksossa 1.2. Palveluita tulee tarjota kaikkien ajoneuvojen osalta 6 päivänä lokakuuta 2014 alkaen. Lisäksi EETS-päätös edellyttää, että jäsenvaltioissa toimivat tietulioperaattorit hyväksyvät syrjimättömästi kaikki EETS-päätöksen vaatimukset täyttävät ja rekisteröidyt palveluntarjoajat. Muun muassa nämä lakiehdotuksessa säädetyt velvoitteet olisi

otettava huomioon, jos Suomessa myöhemmin päätettäisiin sellaisten sähköisten tietullijärjestelmien käyttöönotosta, jotka kuuluvat yhteentoimivuusdirektiivin soveltamisalaan.

Sähköisten tietullijärjestelmien teknisten ratkaisujen määrittämisellä ja EETS-päätöksen mukaisen eurooppalaisen sähköisen tietullipalvelun käyttöönotolla pyritään takaamaan sähköisten tietullijärjestelmien yhteentoimivuus sisämarkkinoilla. Tietullijärjestelmiä ja ajoneuvolaitteita koskevista teknisistä vaatimuksista on säädetty sen varmistamiseksi, että palveluntarjoajan asiakkailleen antama ajoneuvolaite toimii kaikissa jäsenvaltioissa käytössä olevissa sähköisissä tietullijärjestelmissä. Siten suomalaisiinkin ajoneuvoihin tarvitsee kiinnittää vain yksi ajoneuvolaite, jonka avulla liikkuminen muissa jäsenvaltioissa olevissa EETS-tietullikohteissa voidaan laskuttaa.

4 Asian valmistelu

Esitys on valmisteltu liikenne- ja viestintäministeriössä virkatyönä. Esityksestä on pyydetty lausunnot oikeusministeriöltä, työ- ja elinkeinoministeriöltä, valtiovarainministeriöltä, ITS Finland ry:ltä, Helsingin, Espoon, Vantaan ja Tampereen kaupungeilta, Helsingin seudun liikennekuntayhtymältä, Ilmatieteen laitokselta, Liikennevirastolta, Liikenteen turvallisuusvirasto Trafilta, Viesintävirastolta, Linja-autoliitto ry:ltä, Logistiikkayritysten liitto ry:ltä, Suomen Kuljetus ja Logistiikka SKAL ry:ltä, Suomen Taksiliitolta, Autoliitolta, Tullilta, tietosuojavaltuutetulta, Suomen kuntaliitolta ja Elinkeinoelämän keskusliitolta.

Suurin osa edellä mainituista tahoista joko kannatti ehdotusta tai ilmoitti, ettei siihen ole lausuttavaa. Oikeusministeriön ja tietosuojavaltuutetun lausunnoissa tuotiin esiin tarve täsmentää lakiehdotusta ja sen perusteluita henkilötietojen käsittelyn osalta. Nämä ehdotukset on otettu lopullisessa esityksessä huomioon. ITS Finland piti tärkeänä sen varmistamista, että tietullimaksuihin tarkoitettuilla ajoneuvolaitteilla voitaisiin tarjota myös muita sijaintisidonnaisia palveluita. Tämä tavoite on kannatettava ja vastaa EETS-päätöksen tarkoitusta. Kansallisesti ei kuitenkaan voida säätää sellaisia EETS-päätöstä

tiukempia vaatimuksia EETS-palveluntarjoajille ja tietullioperaattoreille, joilla varmistuttaisiin siitä, että kaikki halukkaat toimijat voisivat tarjota muita sijain-

tisidonnaisia palveluita kaikkia tiemaksuihin tarkoitettuja laitteita ja ohjelmistoja hyödyn-tään.

YKSITYISKOHTAISET PERUSTELUT

1 Lakiehdotusten perustelut

1 §. Lain tarkoitus ja soveltamisala. Pykälän 1 momentissa säädettäisiin lain tarkoituksesta. Laissa säädettäisiin sähköisten tietullien keräämisjärjestelmistä ja eurooppalaisesta sähköisestä tietullipalvelusta. Voimassa olevalla lailla on pantu täytäntöön yhteentoimivuusdirektiivi. Ehdotetulla lailla pantaisiin täytäntöön myös EETS-päätös, joten voimassa olevan lain 1 §:ssä olevaa säännöstä täydennettäisiin viittauksella eurooppalaiseen sähköiseen tietullipalveluun.

Pykälän 2 ja 3 momentissa säädettäisiin lain soveltamisalasta, joka vastaisi yhteentoimivuusdirektiivin 1 artiklan 1 ja 2 kohdassa säädettyä soveltamisalaa. Lakia sovellettaisiin sellaisiin sähköisiin tietullien keräämisjärjestelmiin, jotka edellyttävät erillisten sähköteknisten laitteiden asentamista tai kiinnittämistä autoihin. Lakia ei kuitenkaan sovellettaisi pieniin, yksinomaan paikallisiin sähköisten tietullien keräämisjärjestelmiin. Tällä tarkoitetaan yhteentoimivuusdirektiivin soveltamisalaa koskevan 1 artiklan 2 kohdan mukaisesti sellaisia pieniä ja yksinomaan paikallisia tiemaksujärjestelmiä, joissa direktiivin vaatimuksien noudattamisesta aiheutuvat kustannukset olisivat suhteettoman korkeat hyötyihin nähden. Säännökset vastaisivat voimassa olevan lain 2 §:n 1 ja 3 momenttia.

Pykälän 4 momentin mukaan käyttäjien henkilötietojen käsittelyyn sovellettaisiin henkilötietolakia (523/1999) ja paikkatietoihin sähköisen viestinnän tietosuojalakia (516/2004). Viittaus kyseisiin yleislakeihin sisällytettäisiin lakiin selkeyden vuoksi. Käytetystä tekniikasta riippuen ajoneuvolaitteen välityksellä saatavien tietojen käsittelyyn soveltuisivat yleensä sähköisen viestinnän tietosuojalain 4 luvun paikkatietoja koskevat

säännökset. Kyseisen lain 2 §:n 9 kohdan mukaan paikkatiedolla tarkoitetaan tietoa, joka ilmaisee liittymän tai päätelaitteen maantieteellisen sijainnin ja jota käytetään muuhun tarkoitukseen kuin verkkopalvelun tai viestintäpalvelun toteuttamiseen.

On huomattava, että sähköisen viestinnän tietosuojalain 18 §:n 1 momentin mukaan paikkatietojen käsittely edellyttää paikannettavan palvelukohtaista suostumusta. Lain perusteluiden (HE 125/2003) mukaan jatkuva-kestoisen paikkatietojen käsittelyn osalta riittää, että palvelukohtainen suostumus saadaan ennen paikkatietojen käsittelyn eli paikantamisen aloittamista. Suostumuksen tulee olla yksiselitteinen. Käytännössä käyttäjän suostumus tulee hankkia silloin, kun EETS-palveluntarjoaja tekee hänen kanssaan palvelusopimuksen.

EETS-päätöksen 4 artiklan 6 kohdan mukaan EETS-palveluntarjoajien tulee noudattaa käytöstä poistettujen ajoneuvojen luettelon ylläpitämisessä tiukasti yksilöiden suojelusta henkilötietojen käsittelyssä ja näiden tietojen vapaasta liikkuvuudesta annettuun Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiiviin 95/46/EY (*henkilötietosuojadirektiivi*) ja henkilötietojen käsittelystä ja yksityisyyden suojasta sähköisen viestinnän alalla annettuun Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiiviin 2002/58/EY (*sähköisen viestinnän tietosuojadirektiivi*) sisältyviä tietosuojasääntöjä. EETS-päätöksen 9 artiklan 1 kohdassa säädetään siitä, että EETS-palveluntarjoajien on palvelusopimuksen tekemisen yhteydessä ilmoitettava käyttäjille heidän henkilötietojensa käsittelystä ja oikeuksista, jotka heillä on sovellettavan tietosuojalainsäädännön mukaan. Lisäksi EETS:n olennaisia vaatimuksia koskevassa liitteessä III edellytetään, että EETS täyttää henkilötietojen käsittelyssä EU:n lainsäädännön asettamat vaatimukset,

ja että erityisesti henkilötietosuojadirektiivin ja sähköisen viestinnän tietosuojadirektiivin noudattaminen varmistetaan.

Kyseiset direktiivit on Suomessa suurimalta osin pantu täytäntöön 5 momentissa mainituilla yleislaeilla. Tietosuojadirektiiviä täytäntöönpanevia säännöksiä sisältyy myös viranomaisten toiminnan julkisuudesta annettuun lakiin (621/1999), tietosuojalautakunnasta ja tietosuojavaltuutetusta annettuun lakiin (389/1994) ja asetukseen (432/1994) sekä rikoslakiin (39/1889). Henkilötietolain 24 §:n säännös rekisterinpitäjän velvollisuudesta informoida rekisteröityä henkilötietojen käsittelystä ja rekisteröidyn tarkastusoikeutta koskeva 26 § vastaavat EETS-päätöksen 9 artiklan 1 kohdassa säädettyä EETS-palveluntarjoajan velvollisuutta ilmoittaa käyttäjille henkilötietojen käsittelystä ja siihen liittyvistä oikeuksista. Lisäksi paikkatietojen käsittelyä ja mahdollista edelleen luovuttamista koskevasta tiedonantovelvollisuudesta säädetään sähköisen viestinnän tietosuojalain 18 §:n 3 momentissa.

2 §. Määritelmät. Pykälä sisältäisi keskeisimmät EETS:ään liittyvät määritelmät. Määritelmät vastaisivat asiallisesti EETS-päätöksen 2 artiklan määritelmiä. Mainitun artiklan teknisempiä määritelmiä, joilla ei ole liityntää ehdotetun lain säännöksiin, ei määriteltäisi.

3 §. Sähköisten tietullien keräämisjärjestelmiä ja eurooppalaista tietullipalvelua koskevat vaatimukset. Pykälän 1 momentissa säädettäisiin niistä tekniikoista, joihin tietullien keräämisjärjestelmien on yhteentoimivuusdirektiivin 2 artiklan 1 kohdan mukaan perustuttava. Näitä ovat satelliittipaikannus (GNSS), GSM–GPRS-standardin mukainen matkaviestintä ja 5,8 gigahertsin mikroaalto-tekniikka. Järjestelmä voisi perustua yhteen tai useampaan näistä tekniikoista. Säännös vastaisi olemassa olevan lain 3 §:ää. Yhteentoimivuusdirektiivin 2 artiklan 3 kohdassa suositellaan, että uusissa käyttöön otettavissa sähköisissä tietullijärjestelmissä käytettäisiin kahta ensin mainittua tekniikkaa. Voimassa olevaa lakia säädettäessä ei katsottu tarpeelliseksi tehdä Suomessa lain tasolla erottelua sallittujen tekniikoiden välille (HE 109/2006 vp). Tämä ratkaisu on edelleen perusteltu.

4 §. EETS-palveluntarjoajaa koskevat vaatimukset. Pykälässä säädettäisiin EETS-palveluntarjoajaa koskevista vaatimuksista ja palveluntarjoajien rekisteröinnistä. Pykälän 1 momentin mukaan Liikenteen turvallisuusvirasto myöntäisi rekisteröinnin Suomeen sijoittautuneille palveluntarjoajille. Säännöksessä lueltaisiin palveluntarjoajien rekisteröinnille asetetut vaatimukset. Ne vastaavat EETS-päätöksen 3 artiklassa säädettyjä vaatimuksia. Kyseisen artiklan mukaan EETS-palveluntarjoajan on haettava rekisteröintiä sijoittautumisjäsenvaltiossaan ja rekisteröinti on myönnettävä artiklassa säädettyjen vaatimusten täytyessä.

Pykälän 2 momentissa määriteltäisiin 1 momentin mukaisiin EETS-palveluntarjoajaa koskeviin vaatimuksiin kuuluva hyvä maine. Palveluntarjoajan ei katsottaisi täyttävän hyvämaineisuuden vaatimusta, jos sen vastuuhenkilö on tuomittu viimeksi kuluneiden viiden vuoden aikana vankeusrangaistukseen tai viimeksi kuluneiden kolmen vuoden aikana sakkorangaistukseen vakavasta työsuhdetta, elinkeinon harjoittamista, kirjanpitoa tai velkasuhdetta koskevien säännösten tai määräysten rikkomisesta ja teko osoittaa hänen olevan ilmeisen sopimaton toimimaan EETS-palveluntarjoajan edustajana. EETS-palveluntarjoajan vastuuhenkilöllä tarkoitetaan henkilöä, joka merkitään viranomaisen julkiseen rekisteriin yhtiömiehenä, vastuunalaisena yhtiömiehenä, toimitusjohtajana, yrityksen hallituksen jäsenenä tai varajäsenenä taikka henkilönä, jolla on prokuratai nimenkirjoitusoikeus. Tämä vastaa luottotietolain (527/2007) 3 §:n 1 kohdan määritelmää yrityksen vastuuhenkilöstä.

Pykälän 3 momentissa säädettäisiin rekisteröinnin peruuttamisesta. Liikenteen turvallisuusviraston olisi peruutettava rekisteröinti, jos palveluntarjoaja ei enää täytä 1 momentissa asetettuja vaatimuksia ja puute on olenainen. Ennen rekisteröinnin peruuttamista Liikenteen turvallisuusviraston olisi kohtuullisessa määräajassa varattava palveluntarjoajalle tilaisuus korjata vaatimuksiin liittyvä puutteellisuus.

5 §. EETS-palvelun kattavuus. Pykälässä säädettäisiin EETS-palveluntarjoajan velvollisuudesta tarjota palvelua kaikissa EETS-tietullikohteissa. Tämä on tarpeen, jotta käyt-

täjille riittäisi EETS:n tarkoituksen mukaisesti sopimus yhden palveluntarjoajan kanssa ja tietullimaksut voisi hoitaa yhdellä laskulla. Pykälän 1 momentin mukaan EETS-palveluntarjoajan tulisi tehdä sopimukset EETS-tietullikohteista vastaavien tietulliopeeraattoreiden kanssa 24 kuukauden kuluessa siitä, kun se on rekisteröity. Säännös vastaisi sisällöllisesti EETS-päätöksen 4 artiklan 1 kohtaa.

Pykälän 2 momentissa säädettäisiin EETS-palveluntarjoajan velvollisuudesta pitää palvelu kaikki EETS-tietullikohteet kattavana. Jos EETS-tietullikohteiden muuttuminen tai jokin muu syy, esimerkiksi uuden tietullikohteen perustaminen, on estänyt kattavan palvelun antamisen, niiden tulisi palauttaa palvelu täysin kattavaksi kuuden kuukauden kuluessa. Säännös vastaisi sisällöllisesti EETS-päätöksen 4 artiklan 1 kohdan toista alakohdtaa.

Pykälän 3 momentissa säädettäisiin EETS-palveluntarjoajan velvollisuudesta ilmoittaa EETS:n käyttäjille palvelun kattavuus ja siinä mahdollisesti tapahtuneet muutokset. Säännös vastaisi sisällöllisesti EETS-päätöksen 4 artiklan 2 kohdan ensimmäistä alakohdtaa.

Pykälän 4 momentissa säädettäisiin EETS-palveluntarjoajan velvollisuudesta ilmoittaa vuosittain palvelunsa kattavuudesta Liikenteen turvallisuusvirastolle. Säännös perustuisi EETS-päätöksen 4 artiklan 2 kohdan toiseen alakohdtaan.

6 §. EETS-palveluntarjoajan antama palvelu ja tekninen tuki. Pykälän 1 momentissa säädettäisiin EETS:n käyttäjille annettavasta palvelusta ja teknisestä tuesta, joita EETS-palveluntarjoajan tulisi antaa EETS-päätöksen 4 artiklan 4 ja 5 kohdassa säädettyllä tavalla. EETS-päätöksen 4 artiklan 4 kohdan mukaan EETS-palveluntarjoajien on seurattava palvelutasonsa toteutumista. Niillä on oltava käytössä auditoituja toimintaprosesseja, jotka tarjoavat asianmukaisia keinoja torjua suorituskykyongelmia tai eheyden loukkausyrityksiä eli yrityksiä häiritä palvelun toimintaa. Artiklan 5 kohdan mukaan palveluntarjoajien on annettava palvelua ja teknistä tukea, jotta käyttäjille annettavien ajoneuvolaitteiden personointi voidaan suorittaa oikein. Palveluntarjoajat vastaavat ajo-

neuvolaitteisiinsa ja tietojärjestelmiinsä tallennetuista muuttumattomista ajoneuvon luokitusperusteista. Käyttäjän on voitava asettaa asianmukaisen käyttöliittymän avulla muuttuvat ajoneuvon luokitusperusteet, jotka voivat vaihdella matkasta toiseen tai saman matkan aikana ja jotka on määrä antaa itse ajoneuvossa. Tällainen tilanne on kyseessä esimerkiksi silloin, kun kuljettaja vaihtaa perävaunua ja ajoneuvon luokitus muuttuu tästä syystä. Luokitusperusteet ovat ajoneuvotietoja, jotka vaikuttavat tietullin suuruuteen kunakin tietulliopeeraattorin määrittämällä tavalla.

Pykälän 2 momentin mukaan EETS-palveluntarjoajan olisi annettava käyttäjille EETS-päätöksen vaatimusten mukaiset ajoneuvolaitteet. Palveluntarjoajan olisi myös pidettävä luetteloa käyttäjien kanssa tekemiensä palvelusopimuksiin liittyvistä käytöstä poistetuista ajoneuvolaitteista. Säännös vastaisi EETS-päätöksen 4 artiklan 3 ja 6 kohtaa. Luettelon avulla tietulliopeeraattori pysyy perillä siitä, minkä ajoneuvon liikkumisesta tietullikohteessa se saa maksun palveluntarjoajan kautta ja minkä laskutuksesta se vastaa itse. Luetteloinnin avulla voidaan myös varmistaa, ettei käyttäjiä enää laskuteta käytöstä poistettujen ajoneuvolaitteiden perusteella. EETS-palveluntarjoaja toimittaa luettelot EETS-päätöksen 7 artiklan 3 kohdan mukaan edelleen tietulliopeeraattoreille.

Pykälän 3 momentissa säädettäisiin palveluntarjoajan velvollisuudesta julkaista EETS:n käyttäjien kanssa tehtävien palvelusopimusten sopimusehdot. Säännös vastaisi EETS-päätöksen 4 artiklan 7 kohtaa.

7 §. EETS:n käyttäjien laskuttaminen. Pykälässä säädettäisiin siitä, miten EETS-palveluntarjoajan tulisi toimia EETS:n käyttäjien laskuttamisessa sekä käyttäjään kohdistuvissa täytäntöönpano- ja valvontatoimissa.

Pykälän 1 momentin mukaan EETS-palveluntarjoajan tulisi EETS:n käyttäjille toimitettavissa laskuissa erottaa EETS-palveluntarjoajan palvelumaksut käyttäjälle aiheutuneista tiemaksuista. Lisäksi palveluntarjoajan olisi täsmennettävä tiemaksujen aiheutumisaika ja -paikka sekä yksittäisten tiemaksujen koostumus, ellei käyttäjä pyydä toisin. Tiemaksut ja niiden koostumus tulee eritellä laskuissa selkeästi ja käyttäjille ym-

märrettävässä muodossa. Säännös vastaisi sisällöllisesti EETS-päätöksen 4 artiklan 8 kohtaa.

Pykälän 2 momentin mukaan palveluntarjoajan on ilmoitettava käyttäjälle mahdollisimman pian kaikista hänen tiliinsä liittyvistä tietulli-ilmoituksen tekemättä jättämisistä ja annettava käyttäjälle tilaisuus korjata tilanne ennen täytäntöönpanotoimiin ryhtymistä. Säännös vastaisi sisällöllisesti EETS-päätöksen 4 artiklan 9 kohtaa. EETS-palveluntarjoaja tekee tietulli-ilmoituksen tietullioperaattorille ajoneuvon liikkumisesta tietullikohteessa. Säännöksessä tarkoitettussa ilmoituksen tekemättä jättämisessä on kyse tilanteista, joissa ajoneuvolaite ei ole jostain syystä rekisteröinyt ajoneuvon liikkumista tietullikohteessa, mutta EETS-palveluntarjoajan tai tietullioperaattorin tietojen mukaan ajoneuvo olisi kohteessa liikkinut. Tällöin käyttäjällä tulee olla mahdollisuus korjata tilanne. Tietulli-ilmoituksen puutteellisuus voi aiheutua käyttäjän toiminnasta, mutta kyse voi olla esimerkiksi myös ajoneuvolaitteen puutteellisesta toiminnasta, josta käyttäjä ei ole ollut tietoinen.

8 §. Tietullioperaattorin oikeudet ja velvollisuudet. Pykälän 1 momentissa säädettäisiin tietullioperaattorin velvollisuudesta laatia ja ylläpitää vastuullaan olevista EETS-tietullikohteista EETS-päätöksen liitteen I mukaisia määrittäviä. Liitteessä edellytetyt määritykset koskevat selvityksiä tietullioperaattorin EETS-palveluntarjoajille asettamista vaatimuksista ja menettelyllisistä ehdoista. Vaatimuksien osalta selvityksen tulee sisältää ainakin palveluntarjoajille asetettavat kiinteät maksut, jotka määräytyvät tietullioperaattoreille EETS-vaatimusten mukaisen järjestelmän tarjoamisesta, toiminnasta ja ylläpidosta aiheutuvien kustannusten mukaan. Menettelyllisiin ehtoihin, jotka tietullioperaattorin on selvitettävä, kuuluvat ainakin tietullin perintäperiaatteet, menettelyt ja palvelutasosopimus, laskutusperiaatteet, maksuperiaatteet sekä tietullioperaattorin ja EETS-palveluntarjoajan kahdenvälisissä neuvotteluissa sovittavat kaupalliset ehdot. Säännös vastaisi sisällöllisesti EETS-päätöksen 5 artiklan 2 kohtaa.

Pykälän 2 momentin mukaan tietullioperaattorin olisi hyväksyttävä EETS-

tietullikohteissaan syrjimättömästi kaikki palveluntarjoajat siten kuin EETS-päätöksen 5 artiklan 3 kohdassa säädetään. Kyseisen EETS-päätöksen säännöksen mukaan EETS-palveluntarjoajan hyväksyminen tietullikohteessa riippuu siitä, täytyvätkö liitteessä I tarkoitettujen EETS-tietullikohteen määrittämissä asetettujen yleisempien ehtojen lisäksi palveluntarjoaja ehtii tehdä tietullioperaattorin kanssa palvelusopimuksen tietullikohteen osalta EETS-päätöksessä edellytetyllä tavalla 24 kuukauden kuluessa tietullikohteen rekisteröinnistä. Tietullioperaattori voi lisäksi asettaa hyväksymisen ehdoksi erityisiä sopimusehtoja. Jos tietullioperaattori ja EETS-palveluntarjoaja eivät pääse keskenään sopimukseen, asia voidaan antaa kyseisestä tietullikohteesta vastaavan EETS-päätöksen 10 artiklassa tarkoitettujen sovitteluelimen käsiteltäväksi.

Pykälän 3 momentin mukaan tietullioperaattorin olisi hyväksyttävä kanssaan sopimussuhteessa olevilta palveluntarjoajilta kaikki EETS-päätöksen liitteen IV mukaisesti sertifioidut ajoneuvolaitteet, joita ei ole luetteloitu käytöstä poistetuiksi ehdotetun lain 6 §:n 2 momentin mukaisesti. Säännös vastaisi EETS-päätöksen 5 artiklan 5 kohdan ensimmäistä alakohtaa. EETS-päätöksen liitteessä IV säädetään siitä, miten EETS:n käyttöön tarvittavien laitteiden vaatimustenmukaisuus ja käyttöönsoveltuvuus arvioidaan.

Pykälän 4 momentissa säädettäisiin tietullioperaattorin velvollisuudesta pitää sähköisesti yleisön saatavilla luetteloa niistä palveluntarjoajista, joiden kanssa se on tehnyt sopimuksen. Säännös vastaisi sisällöllisesti EETS-päätöksen 5 artiklan 5 kohdan toista alakohtaa.

Pykälän 5 momentin mukaan tietullioperaattorin tulee toimia tietullijärjestelmien testaamisessa, EETS:n häiriötilanteissa sekä yhteentoimivuuden osatekijöiden käyttöönsoveltuvuuden arvioinnissa EETS-päätöksen 5 artiklan 6–8 kohdan yksityiskohtaisten säännösten mukaisesti. EETS-päätöksen 5 artiklan 6 kohta koskee tietullijärjestelmää koskevia testejä ja tietullioperaattorin yhteistyötä palveluntarjoajien kanssa testien suorittamisessa. Artiklan 7 kohta velvoittaa tietullioperaattoria huolehtimaan siitä itsestään johtuvissa EETS:n häiriötilanteissa alempitaso-

sesta palvelusta, jotta hyväksytyillä ajoneuvolaitteilla varustetut ajoneuvot voivat liikua turvallisesti mahdollisimman vähäisin viivein ja ilman, että niiden katsotaan syyllistyvän tietullien kiertämiseen. Artiklan 8 kohdan mukaan tietullioperaattorin on toimittava syrjimättömästi yhteistyössä EETS-palveluntarjoajien, laitteiden valmistajien ja EETS-päätöksen 17 artiklassa tarkoitettujen ilmoitettujen laitosten kanssa EETS:n käyttöön tarkoitettujen laitteiden käyttösoveltuvuuden arvioinnissa tietullikohteissaan. Arvioinneista säädetään tarkemmin EETS-päätöksen liitteessä IV.

9 §. EETS:n käyttäjän oikeudet ja velvollisuudet. Pykälän 1 momentin mukaan EETS:n käyttäjä saisi tilata palvelunsa miltä tahansa EETS-palveluntarjoajalta. Säännös vastaisi sisällöllisesti EETS-päätöksen 9 artiklan 1 kohtaa. EETS:n käyttäjän palveluntarjoajan valintaa ei rajoitaisi kansallisuus, asuinvaltio tai ajoneuvon rekisteröintivaltio.

Pykälän 2 momentissa säädettäisiin käyttäjän velvollisuudesta varmistaa, että EETS-palveluntarjoajalle annetut käyttäjä- ja ajoneuvotiedot ovat oikein. Säännös vastaisi EETS-päätöksen 9 artiklan 2 kohtaa. Tietojen oikeellisuus on tärkeää, sillä se vaikuttaa tietullin suuruuteen tietullioperaattorin määrittämällä tavalla. EETS-palveluntarjoajalla on henkilötietolain 3 §:n 4 kohdassa tarkoitettuna rekisterinpitäjänä puolestaan kyseisen lain 9 §:n 2 momentin mukainen velvollisuus huolehtia siitä, ettei virheellisiä, epätäydellisiä tai vanhentuneita henkilötietoja käsitellä, sekä lain 29 §:n mukainen velvollisuus rekisterissä olevan henkilötiedon korjaamiseen.

Pykälän 3 momentissa säädettäisiin käyttäjän velvollisuudesta käyttää ajoneuvolaitteita EETS-palveluntarjoajan ohjeiden mukaisesti ja huolehtia, että laitteet toimivat ajoneuvon liikkua tietullikohteessa. Ohjeiden noudattaminen on erityisen tärkeää muuttuvien ajoneuvon luokitusperusteiden ilmoittamisessa. Laitteiden toimivuuden varmistamisella tarkoitetaan erityisesti sitä, ettei käyttäjä omilla toimillaan pyri estämään ajoneuvolaitteen toimintaa. Hänen tulisi myös viipymättä ilmoittaa EETS-palveluntarjoajalle, jos laite ei käyttäjästä riippumattomista syistä toimi. Säännös vastaisi sisällöllisesti EETS-päätöksen 9 artiklan 3 ja 4 kohtaa. Sen tar-

koituksena on 2 momentin tavoin varmistaa tietullien laskutuksen oikeellisuus.

Pykälän 4 momentin mukaan EETS:n käyttäjän maksuvelvollisuus tietullioperaattoria kohtaan loppuisi silloin, kun käyttäjä maksaa tietullin EETS-palveluntarjoajalleen. Säännös vastaisi EETS-päätöksen 9 artiklan 5 kohtaa.

10 §. Tietullit. Pykälässä säädettäisiin tietullin määräytymisestä sekä tietullioperaattorien ja EETS-palveluntarjoajien välisistä vastuista laskutuksen perusteena olevien ajoneuvojen liikkumista koskevien tietojen toimitamisessa. Pykälän 1 momentin mukaan tietullioperaattorin EETS:n käyttäjältä perimä tietulli ei saisi ylittää muilta käyttäjiltä perittävää tietullia. Säännöksellä pantaisiin täytäntöön EETS-päätöksen 5 artiklan 4 kohta, jonka mukaan EETS:n käyttäjiltä perittävä tietulli ei saa ylittää vastaavaa kansallista tai paikallista tietullia. Yhteentoimivuusdirektiivi ja EETS-päätös mahdollistavat sen, että tietullioperaattorit voivat säilyttää tai ottaa käyttöön kansallisia tai paikallisia tietullijärjestelmiä. Jos ne ovat yhteentoimivuusdirektiivin soveltamisalaan kuuluvia sähköisiä järjestelmiä, niissä tulee mahdollistaa myös EETS-päätöksen mukainen käyttö. Tällöin EETS:n käytöstä ei saa periä suurempaa maksua kuin muilta tienkäyttäjiltä kyseisessä tietullikohteessa.

Pykälän 2 momentissa säädettäisiin tietullioperaattorin velvollisuudesta soveltaa tietullin määrittämisessä EETS-päätöksen liitteen VI luokitusperusteita. Säännös vastaisi sisällöllisesti EETS-päätöksen 7 artiklan 1 kohtaa. Ajoneuvon luokitusperusteita ovat esimerkiksi akselimäärä, perävaunun suurin sallittu paino, jousitustyyppi ja ympäristöperusteet. EETS-päätöksen liitteessä VI säädetään muun muassa tietullioperaattorien velvollisuudesta ilmoittaa ajoneuvoluokitusten vaikutus sen tietullikohteiden tariffiluokkiin ja sallituista ajoneuvoluokitusperusteista.

Pykälän 3 momentissa säädettäisiin tietullioperaattorien EETS-palveluntarjoajilta perimistä maksuista sekä tietullioperaattorien ja palveluntarjoajien välisistä tietullilmoituksia koskevista vastuista. Näiden osalta tietullioperaattorien ja EETS-palveluntarjoajien tulisi noudattaa EETS-päätöksen 7 artiklan 2–4 kohdan säännöksiä.

EETS-päätöksen 7 artiklan 2 kohdan mukaan tietullioperaattori voi vaatia EETS-palveluntarjoajalta maksua sekä perustelluista tietulli-ilmoituksista että myös palveluntarjoajan hallinnoimaan käyttäjätiliin liittyvistä perustelluista tietulli-ilmoituksen tekemättä jättämisistä. Tietulli-ilmoitukset ovat palveluntarjoajan tietullioperaattorille tekemiä ilmoituksia ajoneuvon liikkumisesta tietulikohteessa. EETS-päätöksen 7 artiklan 3 kohdan mukaan EETS-palveluntarjoaja ei vastaa sellaisten ajoneuvolaitteiden käytöstä aiheutuneista tiemaksuista, jotka on sisällytetty tietullioperaattorille toimitettuun käytöstä poistettujen ajoneuvolaitteiden luetteloon. Tietullioperaattori ja EETS-palveluntarjoaja sopivat keskenään kyseisen luettelon sisällöstä ja muodosta sekä luettelon päivytyksestä. EETS-päätöksen 7 artiklan 4 kohdan mukaan mikroaaltotekniikkaan perustuvissa tietullijärjestelmissä tietullioperaattori vastaa tietulli-ilmoituksen tekemisestä palveluntarjoajalle. Tämä johtuu siitä, että mikroaaltotekniikkaan perustuvissa järjestelmissä tiedot ajoneuvon liikkumisesta kerää myös tietulliopeattorin oma järjestelmä.

11 §. Toimintojen taloudellinen seuranta. Pykälässä säädettäisiin tietullioperaattorin ja EETS-palveluntarjoajan kirjanpidosta. Pykälän 1 momentissa säädettäisiin niiden velvollisuudesta järjestää EETS-toimintonsa taloudellinen seuranta ja kirjanpito organisaation muusta toiminnasta erilliseksi. Tällä pyritään siihen, että EETS-toimintojen kustannukset ja hyödyt voitaisiin arvoida selkeästi. Säännös vastaisi EETS-päätöksen 8 artiklan toista kohtaa.

Pykälän 2 momentin mukaan silloin, jos sama organisaatio hoitaa sekä tietullioperaattorin että EETS-palveluntarjoajan tehtäviä, sen tulisi laatia näistä toiminnoista erilliset tuloslaskelmat ja taseet, jotka liitetään tilinpäätökseen. Tuloslaskelma ja tase, joiden tulee olla organisaation kirjanpidosta johdettavissa, on laadittava kirjanpitolain (1336/1997) säännösten mukaisesti. Säännös vastaisi sisällöllisesti EETS-päätöksen 8 artiklan ensimmäistä kohtaa. Eriyttämisen tavoitteena on toimintojen välisten ristikkäis-tukien välttäminen.

12 §. EETS:ää ja yhteentoimivuuden osatekijöitä koskevat tekniset vaatimukset. Pykä-

län 1 momentin mukaan EETS:n olisi täytettävä EETS-päätöksen liitteessä III säädetyt olennaiset vaatimukset. Säännös vastaisi EETS-päätöksen 13 artiklan 1 kohtaa. Liite III sisältää yleisiä ja erityisiä vaatimuksia. Yleiset vaatimukset koskevat muun muassa käyttäjille annettavien laitteiden turvallisuutta, EETS:n käyttöön liittyvien laitteiden yhteensopivuutta, käyttäjille annettavaa palvelua, ympäristönsuojelua ja tietoturvasuutta. Erityiset vaatimukset ovat yksityiskohtaisempia EETS:n infrastruktuuria koskevia teknisiä vaatimuksia. Niihin sisältyy myös joitain EETS-palveluntarjoajien ja tietullioperaattorien toimintaa koskevia vaatimuksia, jotka liittyvät erityisesti niiden välisen tiedonkulun varmistamiseen kaikissa tilanteissa.

Pykälän 2 momentin mukaan ajoneuvolaitteita voisi käyttää tiemaksujen ohella myös muiden sijaintisidonnaisten palveluiden toteuttamiseen. Tämä ei saisi kuitenkaan haitata tiemaksutoimintoja. EETS-päätöksen 13 artiklan 2 kohdan mukaan ajoneuvolaitteiden olisi mahdollistettava muiden sijaintisidonnaisten palvelujen toteuttaminen tulevaisuudessa. Säännöksellä ei ole tarkoitus luoda perustetta henkilötietojen käsittelylle muihin käyttötarkoituksiin, vaan mahdollistaa sellaisten ajoneuvolaitteiden kehittäminen, jotka teknisiltä ominaisuuksiltaan soveltuisivat myös muiden kuin tiemaksupalveluiden toteuttamiseen.

Pykälän 3 momentissa säädettäisiin siitä, että yhteentoimivuuden osatekijöiden olisi oltava EETS-päätöksen liitteen II vaatimusten mukaisia. CE-merkinnän saaneiden yhteentoimivuuden osatekijöiden katsottaisiin täyttävän nämä vaatimukset. Yhteentoimivuuden osatekijöillä tarkoitetaan EETS:n käyttöön liittyvää laitetta, sen osaa tai osien kokonaisuutta. Näitä laitteita on sekä EETS-palveluntarjoajien että tietullioperaattorien käytössä. Yhteentoimivuuden osatekijöihin kuuluvat myös aineettomat hyödykkeet, kuten tietokoneohjelmat, sekä palveluntarjoajien ja tietullioperaattorien järjestelmien väliset sähköiset rajapinnat. Säännös vastaisi EETS-päätöksen 14 artiklan 1 kohtaa. EETS-päätöksen liitteen II vaatimukset koskevat erityisesti EETS-palveluntarjoajien ja tietul-

lioperaattorien järjestelmien välisiä sähköisiä rajapintoja.

Pykälän 4 momentissa säädettäisiin Liikenteen turvallisuusviraston valtuudesta antaa tarkempia määräyksiä pykälässä tarkoitettuihin EETS:n ja yhteentoimivuuden osatekijöiden teknisistä vaatimuksista.

13 §. Yhteentoimivuuden osatekijöiden arviointi. Pykälän 1 momentissa säädettäisiin yhteentoimivuuden osatekijöiden vaatimustenmukaisuuden ja käyttöönsoveltuvuuden arvioinnista. Säännös vastaisi sisällöllisesti EETS-päätöksen 14 artiklan 2 kohdan ensimmäistä alakohtaa. Arvioinnit tulisi suorittaa EETS-päätöksen liitteessä IV säädetyllä tavalla. Liitteen mukaan yhteentoimivuuden osatekijöiden vaatimustenmukaisuuden arvioi valmistaja taikka yksi tai useampi ilmoitettu laitos. Arviointimenettely valitaan tuotteiden kaupan pitämiseen liittyvistä yhteisistä puiteista ja päätöksen 93/465/EY/ETY kumoamisesta tehdyn Euroopan parlamentin ja neuvoston päätöksen N:o 768/2008/EY (*akkreditointi- ja markkinavalvontapäätös*) liitteessä II olevien moduulien joukosta. Kyseisen päätöksen 4 artiklassa säädetään kriteereistä, joiden perusteella moduulit valitaan. Moduulin valinnan mukaan määrittyy se, vastaako arvioinnista valmistaja vai ilmoitettu laitos.

EETS-päätöksen liitteen IV mukaan käyttöönsoveltuvuuden arvioinnissa EETS-palveluntarjoajan, valmistajan tai sen valtuutetun edustajan on joko toimittava suoraan yhteistyössä niiden tietullioperaattoreiden kanssa, joiden tietullikohteissa ajoneuvolaitteita käytetään, tai annettava arviointi ilmoitetun laitoksen tehtäväksi. Todistuksen käyttöönsoveltuvuudesta antaa arvioinnista vastannut taho eli tietullioperaattori tai ilmoitettu laitos. Liitteessä säädetään tarkemmin edellä mainittujen arviointimenettelyihin osallistuvien toimijoiden vastuista.

Pykälän 2 momentissa säädettäisiin vaatimustenmukaisuutta ja käyttöönsoveltuvuutta koskevien EY-vakuutusten laatimisesta. Ne laadittaisiin edellä kuvatun EETS-päätöksen liitteen IV mukaisesti. Säännös vastaisi sisällöllisesti 14 artiklan 3 kohtaa. EY-vakuutukset vaatimustenmukaisuudesta laatii yhteentoimivuuden osatekijöiden valmistaja tai sen valtuutettu edustaja. Jos ilmoitettu lai-

tos on vastannut 1 momentissa tarkoitettua vaatimustenmukaisuuden arvioinnista, valmistajan tai valtuutetun edustajan tulee saada siltä tarkastustodistus ennen EY-vakuutuksen laatimista. Käyttöönsoveltuvuutta koskevat EY-vakuutukset laatii valmistaja, sen valtuutettu edustaja tai EETS-palveluntarjoaja saatuaan käyttöönsoveltuvuustodistuksen tietullioperaattorilta tai ilmoitetulta laitokselta. EY-vakuutuksen tulee olla sisällöltään sellainen kuin liitteen IV 3 osassa säädetään.

Pykälän 3 momentin mukaan niille yhteentoimivuuden osatekijöille, joilla on EY-vakuutus vaatimustenmukaisuudesta tai käyttöönsoveltuvuudesta taikka näistä molemmista, voitaisiin antaa CE-merkintä. Säännös vastaisi EETS-päätöksen 14 artiklan 2 kohdan toista alakohtaa. CE-merkinnän tarkoituksena on osoittaa, että tuote täyttää kaikki sille EU-lainsäädännössä asetetut vaatimukset, ja että se on arvioitu vaatimusten mukaisesti. CE-merkintää koskevista yleisistä periaatteista säädetään tuotteiden kaupan pitämiseen liittyvää akkreditointia ja markkinavalvontaa koskevista vaatimuksista ja neuvoston asetuksen (ETY) N:o 339/93 kumoamisesta annetussa Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksessa (EY) N:o 765/2008 (*akkreditointi- ja markkinavalvonta-asetus*).

14 §. Yhteentoimivuuden osatekijöiden puutteellisuuden korjaaminen. Pykälän 1 momentissa säädettäisiin Liikenteen turvallisuusviraston mahdollisuudesta määrätä valmistajaa tai tämän valtuutettua edustajaa korjaamaan markkinoille saatetuissa yhteentoimivuuden osatekijöissä ilmenneet puutteellisuudet, jos tuotteet eivät täytä ehdotetun lain 12 §:ssä teknisiä tarkoitettuja vaatimuksia. Liikenteen turvallisuusvirasto voisi tehostaa määräystä ehdotetun lain 15 §:n mukaisella hallinnollisella pakkokeinolla. Säännös vastaisi sisällöllisesti EETS-päätöksen 15 artiklan 3 kohdassa jäsenvaltioille asetettua velvollisuutta.

Pykälän 2 momentissa säädettäisiin Liikenteen turvallisuusviraston mahdollisuudesta rajoittaa yhteentoimivuuden osatekijöiden käyttöalaa, kieltää niiden käyttö tai määrätä ne poistettavaksi markkinoilta, jos 1 momentissa mainittuja korjaavia toimenpiteitä ei ole tehty. Liikenteen turvallisuusvirasto voisi tehostaa määräystä ehdotetun lain 15 §:ssä

tarkoitettulla hallinnollisella pakkokeinolla. Säännöksellä pantaisiin täytäntöön EETS-päätöksen 15 artiklan 1 kohdassa jäsenvaltioille säädetty velvollisuus markkinavalvontaan liittyviin toimenpiteisiin silloin, kun markkinoille saatettu ja CE-merkinnällä varustettu tuote ei täytä olennaisia vaatimuksia. Markkinoille saattamisella tarkoitetaan tuotteen asettamista ensimmäistä kertaa saataville EU:n markkinoilla. Markkinoilta poistamisella tarkoitetaan kaikkia toimenpiteitä, joiden tarkoituksena on estää toimitusketjussa olevan tuotteen asettaminen saataville markkinoille.

Pykälän 3 momentin mukaan 2 momentissa tarkoitettua kieltopäätöksen saajan olisi määrääjässä selvitettävä Liikenteen turvallisuusvirastolle, miten se on laittanut päätöksen toimeen.

Pykälän 4 momentissa säädettäisiin Liikenteen turvallisuusviraston velvollisuudesta ilmoittaa 1 ja 2 momentin nojalla tehdyistä toimenpiteistä Euroopan komissiolle, Euroopan unionin jäsenvaltioille ja asianomaiselle ilmoitetulle laitokselle. Säännöksellä pantaisiin täytäntöön EETS-päätöksen 15 artiklan 1 ja 3 kohdassa asetetut ilmoitusvelvollisuudet. Liikenteen turvallisuusviraston tulisi eritellä tekemiensä kielto- ja rajoitustoimenpiteiden syyt komissiolle artiklan 1 kohdan mukaisesti. Komissio kuulee artiklan 2 kohdan mukaan tämän jälkeen viipymättä eri osapuolia ja arvioi kuulemisen perusteella, onko toimenpide ollut perusteltu.

EETS-päätöksen 16 artiklassa säädetään velvollisuudesta perustella yksityiskohtaisesti 14 artiklassa tarkoitettua yhteentoimivuuden osatekijöiden vaatimustenmukaisuuden ja käyttöönsoveltuvuuden arviointia koskevat päätökset sekä 15 artiklassa tarkoitettua markkinavalvontaan liittyvät päätökset. Artiklassa säädetään myös muutoksenhakukeinoista ilmoittamisesta päätöksen tiedoksiannon yhteydessä asianomaiselle. Kyseisistä asioista eli hallintopäätöksen muodosta ja sisällöstä sekä oikaisuvaatimusohjeista ja valitusosoituksesta säädetään hallintolain (434/2003) 7 luvussa.

15 §. Hallinnolliset pakkokeinot. Pykälässä säädettäisiin Liikenteen turvallisuusviraston mahdollisuudesta tehostaa ehdotetun lain 14 §:n nojalla antamaansa kieltoa tai määräystä

uhkasakkolaissa (1113/1990) säädetyllä uhkasakolla taikka teettämisen- tai keskeyttämishallalla. Markkinavalvonnan tehokkuuden turvaamiseksi on perusteltua, että valvontaviranomaisella on käytössään uskottavia ja tehokkaita keinoja puuttua tilanteisiin, joissa tuotteet eivät vastaa asetettuja vaatimuksia.

16 §. Ilmoitetun laitoksen nimeäminen. Pykälän 1 momentissa säädettäisiin siitä, että liikenne- ja viestintäministeriö nimeäisi hakemuksesta yhteentoimivuuden osatekijöiden vaatimustenmukaisuutta ja käyttöönsoveltuvuutta arvioivat laitokset sekä ilmoittaisi ne Euroopan komissiolle ja muille Euroopan unionin jäsenvaltioille. Säännöksellä pantaisiin täytäntöön EETS-päätöksen 17 artiklan 1 kohta. Ilmoitusten tulee sen mukaan sisältää kunkin laitoksen tehtäväalue sekä komissiolta etukäteen saatu tunnusnumero. Komissio ylläpitää Euroopan unionin virallisessa lehdessä luetteloa jäsenvaltioiden ilmoittamista laitoksista. Arviointilaitosten nimeämistä koskevasta hakemuksesta sekä laitosten ilmoittamisesta säädetään tarkemmin akkreditointi- ja markkinavalvontapäätöksen R22 ja R23 artiklassa.

Pykälän 2 momentissa säädettäisiin ilmoitetun laitoksen nimeämispäätöksen sisällöstä. Päätöksessä määriteltäisiin kunkin laitoksen pätevyysalue muun muassa siltä osin, mitä yhteentoimivuuden osatekijöitä se olisi valtuutettu tarkastamaan ja millaisia vaatimustenmukaisuuden ja käyttöönsoveltuvuuden arviointimenettelyitä se saisi soveltaa. Päätöksessä vahvistettaisiin myös laitoksen valvontaan liittyvät järjestelyt, kuten esimerkiksi pätevyyden uudelleen arvioinnin ajankohdat, jotta laitos täyttäisi jatkuvasti sille asetetut vaatimukset. Päätöksessä voitaisiin asettaa myös muita laitoksen toimintaa koskevia vaatimuksia, rajoituksia ja ehtoja.

17 §. Ilmoitetun laitoksen nimeämisen edellytykset. Pykälän 1 momentissa säädettäisiin vaatimuksista, jotka ilmoitetun laitoksen tulee täyttää, jotta se voitaisiin nimetä. Säännöksellä pantaisiin täytäntöön EETS-päätöksen 17 artiklan 2 kohta. Laitoksen tulisi täyttää EETS-päätöksen liitteessä V säädetyt vähimmäisvaatimukset, jotka koskevat muun muassa akkreditointia, laitoksen käytävissä olevia tarkastuksiin tarvittavia välineitä, vastuuvakuutusta, laitoksen henkilö-

kunnan riippumattomuutta sekä tarkastuksista vastaavan henkilöstön riittävää koulutusta ja kokemusta. Ulkopuolisella akkreditoinnilla laitos osoittaa täyttävänsä säädetty edellytykset. Suomessa tarkastuslaitosten akkreditoinnin tekee Suomen kansallinen akkreditointielin FINAS-akkreditointipalvelu. Jos laitos täyttää asianomaisissa eurooppalaisissa standardeissa määrätty arviointiperusteet, sen katsottaisiin täyttävän edellä mainitut EETS-päätöksen liitteen V vähimmäisvaatimukset. Momentissa säädettäisiin myös siitä, että laitoksen tulisi olla Suomessa rekisteröity oikeushenkilö tai sen osa. Akkreditointi- ja markkinavalvontapäätöksen R17 artiklan 2 kohdan mukaan arviointilaitoksen on oltava perustettu kansallisen lainsäädännön mukaisesti ja sen on oltava oikeushenkilö.

Pykälän 2 momentin mukaan ilmoitetun laitoksen tulisi ilmoittaa liikenne- ja viestintäministeriölle kaikista 1 momentissa tarkoitettuihin nimeämisen edellytyksiin vaikuttavista muutoksista. Näin pystyttäisiin tehokkaammin valvomaan sitä, että laitos täyttää jatkuvasti sille asetetut vaatimukset.

Pykälän 3 momentissa säädettäisiin laitoksen velvollisuudesta raportoida vuosittain liikenne- ja viestintäministeriölle toiminnastaan ja sen tuloksista. Myös raportointivelvollisuudella pyrittäisiin tehostamaan laitosten valvontaa.

18 §. Ilmoitetun laitoksen tehtävien suorittaminen. Pykälän 1 momentissa säädettäisiin laitosten velvollisuudesta ottaa tehtäviensä hoitamisessa huomioon toimialaansa koskevat säännökset, suositukset, ohjeet ja standardit. Laitosten tulee myös seurata näiden kehittymistä. Säännöksellä pyritään turvaamaan tarkastustoiminnan luotettavuus.

Pykälän 2 momentin mukaan ilmoitetun laitoksen ehdotetun lain nojalla suorittamat arviointitehtävät olisivat luonteeltaan perustuslain 124 §:ssä tarkoitettuja julkisia hallintotehtäviä. Siten tehtävien suorittamisessa tulisi noudattaa viranomaisten toiminnan julkisuudesta annettua lakia (621/1999), henkilötietolakia (523/1999), sähköisestä asioinnista viranomaistoiminnassa annettua lakia (13/2003), hallintolakia, kielilakia (423/2003) ja saamen kielilakia (1086/2003). Ilmoitetun laitoksen henkilöstöön sovellettaisiin rikosoikeudellista virkavastuuta koskevia

säännöksiä sen suorittaessa julkisia hallinto-tehtäviä. Vahingonkorvausvastuuseen sovellettaisiin vahingonkorvauslakia (412/1974).

Pykälän 3 momentissa säädettäisiin ilmoitetujen laitosten mahdollisuudesta käyttää apunaan ulkopuolisia asiantuntijapalveluita. Ulkopuolisten toimijoiden tulisi kuitenkin täyttää ilmoitetuille laitoksille ehdotetun lain 17 §:n 1 momentissa säädetty edellytykset. Ilmoitettu laitos vastaisi suorittamiensa arviointien kokonaisuudesta, vaikka se käyttäisi ulkopuolisia asiantuntijoita.

19 §. Ilmoitetun laitoksen nimeämisen peruuttaminen. Pykälän 1 momentissa säädettäisiin liikenne- ja viestintäministeriön velvollisuudesta määrätä ilmoitettu laitos korjaamaan ilmoitetuille laitoksille säädettyjä tai nimeämispäätöksessä sille asetettuja vaatimuksia koskevat puutteet taikka muut sen toimintaa koskevat vakavat puutteet. Jos ilmoitettu laitos ei korjaa puutteita määräajassa, ministeriön tulisi peruuttaa nimeäminen. Velvollisuudesta peruuttaa nimeäminen silloin, jos ilmoitettu laitos ei täytä EETS-päätöksen liitteessä V säädettyjä vaatimuksia, säädetään EETS-päätöksen 17 artiklan 3 kohdassa.

Pykälän 2 momentissa säädettäisiin velvollisuudesta ilmoittaa nimeämisen peruuttamisesta Euroopan komissiolle ja Euroopan unionin jäsenvaltioille. Kyseisestä velvollisuudesta säädetään EETS-päätöksen 17 artiklan 3 kohdassa.

20 §. EETS-tietullikohderekisteri. Pykälän 1 momentissa säädettäisiin siitä, että Liikenteen turvallisuusvirasto ylläpitäisi rekisteriä Suomen alueella olevista EETS-tietullikohteista. Pykälän 2 momentissa lueteltaisiin ne tiedot, jotka rekisteriin tulisi tallettaa. Säännökset perustuisivat EETS-päätöksen 19 artiklan 1 kohdan a alakohdassa jäsenvaltioille säädettyyn velvollisuuteen.

Pykälän 3 momentissa säädettäisiin EETS-päätöksen 19 artiklan 3 kohdan mukaisesti siitä, että rekisterin tulisi olla yleisön saatavilla sähköisessä muodossa. Momentissa säädettäisiin myös siitä, että rekisteri on toimitettava EETS-päätöksen 19 artiklan 5 kohdan mukaisesti sähköisessä muodossa komissiolle ja muiden jäsenvaltioiden toimivaltaisille viranomaisille jokaisen kalenterivuoden lopussa. Lisäksi Liikenteen turvallisuusviras-

ton olisi ilmoitettava mahdollisista epäjohtomukaisuuksista suhteessa jonkin jäsenvaltion tilanteeseen kyseiselle jäsenvaltiolle ja Euroopan komissiolle.

Pykälän 4 momentissa asetettaisiin tietulikohteista vastaaville tietulliopeaattoreille velvollisuus ilmoittaa viipymättä Liikenteen turvallisuusvirastolle rekisteriin talletettavia tietoja koskevista muutoksista. Tietulliopeaattoreiden velvollisuudesta ilmoittaa tietulikohteille asetettuja vaatimuksia koskevista puutteellisuuksista ja tietullin perustiedoissa tapahtuneista muutoksista säädetään EETS-päätöksen 5 artiklan 1 kohdassa ja 6 artiklasa.

21 §. Rekisteri EETS-palveluntarjoajista. Pykälän 1 momentin mukaan Liikenteen turvallisuusvirasto pitäisi sähköisessä muodossa rekisteriä Suomeen sijoittautuneista EETS-palveluntarjoajista, joille se on ehdotetun lain 4 §:n 1 momentin nojalla myöntänyt rekisteröinnin. Säännös vastaisi sisällöllisesti EETS-päätöksen 19 artiklan 1 kohdan b alakohdassa jäsenvaltioille säädettyä velvollisuutta. Momentissa säädetäisiin myös velvollisuudesta toimittaa rekisteritiedot komissiolle ja muiden jäsenvaltioiden toimivaltaisille viranomaisille EETS-päätöksen 19 artiklan 5 kohdan mukaisesti eli samoin kuin tulee toimia 20 §:ssä tarkoitetun EETS-tietullikohderekisterin osalta.

Pykälän 2 momentissa säädetäisiin Liikenteen turvallisuusviraston velvollisuudesta kirjata rekisteriin ehdotetun lain 4 §:n 1 momentin 5 kohdassa tarkoitetun EETS-palveluntarjoajan riskienhallintasuunnitelman tarkastuksen tulokset. Kyseisestä jäsenvaltioiden velvollisuudesta säädetään EETS-päätöksen 19 artiklan 1 kohdan b alakohdassa.

22 §. Valvontaviranomaiset. Pykälän 1 momentin mukaan ehdotetun lain noudattamista valvoisi Liikenteen turvallisuusvirasto. Liikenne- ja viestintäministeriö valvoisi kuitenkin 2 momentin mukaan nimeämiensä ilmoitettujen laitosten toimintaa.

Pykälän 3 momentin mukaan henkilötietojen käsittelyn valvonnasta vastaisi kuitenkin tietosuojavaltuutettu ja Viestintävirasto henkilötietolain ja sähköisen viestinnän tietosuojalain mukaisesti. Sähköisen viestinnän tietosuojalain soveltamisalaan kuuluvan toi-

minnan ohjauksesta ja valvonnasta säädetään sähköisen viestinnän tietosuojalain 8 luvussa. Henkilötietolain soveltamisalaan kuuluvasta ohjauksesta ja valvonnasta säädetään henkilötietolain 9 luvussa.

23 §. Valvontaviranomaisen oikeudet. Pykälän 1 momentissa säädetäisiin valvontaviranomaisten eli Liikenteen turvallisuusviraston ja liikenne- ja viestintäministeriön oikeudesta saada salassapitoa koskevan sääntelyn estämättä valvontaa varten tarpeelliset asiakirjat niiltä toimijoilta, joita ehdotetun lain velvoitteet koskevat.

Pykälän 2 momentissa säädetäisiin Liikenteen turvallisuusviraston oikeudesta tarkistaa vuosittain EETS-palveluntarjoajille asetettujen vaatimusten täyttyminen. Tämä koskee erityisesti ehdotetun lain 4 §:n 1 momentissa säädettyjä vaatimuksia ja 5 §:ssä asetettuja palvelun kattavuutta koskevia vaatimuksia. Säännös perustuisi EETS-päätöksen 19 artiklan 1 kohdan b alakohdassa jäsenvaltioille asetettuun tarkastusvelvollisuuteen. Momentissa säädetäisiin myös Liikenteen turvallisuusviraston oikeudesta saada tietoja rikosrekisteristä ja sakon täytäntöönpanosta annetun lain (672/2002) 46 §:ssä tarkoitetusta sakkorekisteristä EETS-palveluntarjoajaa koskeviin vaatimuksiin kuuluvan hyvämaineisuuden arvioimiseksi. Hyvämaineisuus on määritelty ehdotetun lain 4 §:n 2 momentissa ja edellytyksen tarkastaminen edellyttää Liikenteen turvallisuusviraston pääsyä kyseisiin rekistereihin.

Pykälän 3 momentissa säädetäisiin Liikenteen turvallisuusviraston oikeudesta päästä valvontatehtäviensä suorittamiseksi EETS-toimijoiden toimitiloihin tai muihin tiloihin. Virasto tekisi tarkastuksia pääosin yleisissä tiloissa, mutta sille voi syntyä myös tilanteita, joissa valvottava yhteentoimivuuden osatekijä sijaitsee muulla kuin yleisellä paikalla, esim. valmistajan tai sen edustajan toimistossa tai tuotantolaitoksessa. Tarkastusoikeus ei ulottuisi kotirauhan piiriin kuuluviin tiloihin. Perustuslakivaliokunnan linjausten mukaan kotirauhan piiri kattaa lähtökohtaisesti kaikenlaiset pysyväisluonteiseen asumiseen tarkoitettut tilat (PeVL 16/2004 vp, PeVL 39/2005 vp). Vastaavasta Liikenteen turvallisuusviraston tarkastusoikeudesta on säädetty esimerkiksi laivavarustelaisissa (1503/2011).

24 §. Muutoksenhaku. Pykälän 1 momentin mukaan EETS-palveluntarjoajan rekisteröinnin peruuttamista, yhteentoimivuuden osatekijöiden puutteellisuuden korjaamista ja ilmoitetun laitoksen nimeämisen peruuttamista koskevaan päätökseen haettaisiin muutosta valittamalla hallinto-oikeuteen hallintolainkäyttölain (586/1996) mukaisesti.

Pykälän 2 momentin mukaan muiden kuin 1 momentissa tarkoitettujen asioiden osalta muutoksenhaun ensimmäisenä vaiheena on oikaisumenettely. Ilmoitetun laitoksen päätökseen haettaisiin oikaisua ilmoitetulta laitokselta. Liikenteen turvallisuusviraston ja liikenne- ja viestintäministeriön päätöksen haettaisiin oikaisua päätöksen tehneeltä viranomaiselta. Oikaisuvaatimukseen annettuun päätökseen saisi hakea muutosta valittamalla hallinto-oikeuteen.

Pykälän 3 momentin mukaan 1 momentissa tarkoitetuissa asioissa voisi hallinto-oikeuden päätökseen hakea muutosta valittamalla korkeimpaan hallinto-oikeuteen. Pykälän 4 momentin mukaan päätöksiin, joissa sovelletaan oikaisuvaatimusmenettelyä, saisi hakea muutosta vain, jos korkein hallinto-oikeus myöntäisi valitusluvan.

Pykälän 5 momentissa säädettäisiin siitä, että liikenne- ja viestintäministeriön ja Liikenteen turvallisuusviraston päätöstä olisi noudatettava muutoksenhausta huolimatta, jollei muutoksenhakuviranomainen määrää toisin. Säännös on perusteltu, sillä esimerkiksi EETS:ään käytettäviä laitteita koskevia kieltoja ja rajoituksia annetaan vain perustellusta syystä silloin, kun laitteet eivät täytä asetettuja vaatimuksia. Tällaisissa tilanteissa on yleisen edun mukaista, että kiello toteutuu mahdollisimman täysimääräisenä.

Pykälän 6 momentin mukaan uhkasakon asettamista ja maksettavaksi tuomitsemista sekä teettämisen ja keskeyttämisen asettamista ja täytäntöön pantavaksi määräämistä koskevaan päätökseen haetaan muutosta siten kuin uhkasakkolaissa säädetään.

25 §. Voimaantulo. Pykälän 1 momentissa säädettäisiin lain voimaantulosta. Laki ehdotetaan tulevaksi voimaan mahdollisimman pian.

Pykälän 2 momentissa säädettäisiin sähköisten tienkäyttömaksujen keräämisjärjestelmistä annetun lain kumoamisesta. Kysei-

sen lain säännökset, joilla on pantu täytäntöön yhteentoimivuusdirektiivi, on sisällytetty pienin teknisluontoisin mukautuksin ehdotettuun uuteen lakiin.

2 Tarkemmat säännökset ja määräykset

Lain 12 §:ssä säädettäisiin Liikenteen turvallisuusvirastolle annettavasta määräyksenantovaltuudesta. Pykälässä säädetään EETS:ää ja yhteentoimivuuden osatekijöitä koskevista teknisistä vaatimuksista. Liikenteen turvallisuusvirasto voisi 12 §:n 4 momentin mukaan antaa näistä tarvittaessa tarkempia määräyksiä. Tämä olisi tarpeen esimerkiksi siinä tapauksessa, että komissio päättäisi myöhemmin uudella päätöksellä tarkentaa kyseisessä pykälässä tarkoitettuja EETS-päätöksen liitteessä II ja III lueteltuja vaatimuksia.

3 Voimaantulo

Laki ehdotetaan tulevaksi voimaan mahdollisimman pian. Komissio teki EETS-päätöksen 6 päivänä lokakuuta 2009, ja se tuli voimaan 8 päivänä lokakuuta 2009. Komissio lähetti Suomelle 7 päivänä marraskuuta 2012 yhteentoimivuusdirektiivin ja EETS-päätöksen täytäntöönpanoa koskevan niin sanotun EU Pilot -tiedustelun, joka edeltää mahdollista Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen 258 artiklan mukaista rikkomusmenettelyä.

Komissio huomauttaa tiedustelussaan, että yhteentoimivuusdirektiivin 3 artiklan 4 kohdan mukaan jäsenvaltioiden tulee huolehtia siitä, että sähköisissä tietullikohteissa tarjotaan myös EETS-palveluita raskaiden ajoneuvojen osalta kolmen vuoden päästä EETS-päätöksen voimaantulosta. Siten EETS:ään käyttöönoton edellytykset olisi tulut olla jäsenvaltioissa olemassa viimeistään lokakuussa 2012. Komissio kiinnittää tiedustelussaan erityistä huomiota siihen, ettei Suomi ole luonut menettelyä, jonka mukaan Suomeen sijoittautunut EETS-palveluntarjoaja voisi rekisteröityä Suomessa. EETS-päätöksen 19 artiklan 4 kohdan mukaan EETS-palveluntarjoajien rekisterin tulee olla käytettävissä 9 kuukauden kuluessa

päätöksen voimaantulosta eli käytännössä 8 päivänä heinäkuuta 2010 alkaen.

4 Suhde perustuslakiin ja säätämisyjärjestys

Eurooppalainen tietullipalvelu edellyttäisi EETS:n käyttäjien henkilötietojen käsittelyä. Lakiehdotuksen 9 §:n mukaan käyttäjät antaisivat EETS-palveluntarjoajalle käyttäjä- ja ajoneuvotietonsa. Lisäksi ajoneuvon asennettava laite keräisi tietoa EETS:n käyttäjien liikkumisesta EETS-tietullikohteissa. Nämä tiedot liittyisivät tunnistettuihin tai tunnistettavissa oleviin henkilöihin, joten tiedot olisivat henkilötietoja.

Perustuslain 10 §:n 1 momentin mukaan jokaisen yksityiselämä, kunnia ja kotirauha on turvattu. Henkilötietojen suojasta säädetään tarkemmin lailla. Eduskunnan perustuslakivaliokunta on lausunnoissaan (PeVL 35/2008 vp) todennut, että henkilötietojen suojaa koskevan perusoikeussäännöksen kannalta tärkeitä sääntelykohteita ovat ainakin: rekisteröinnin tavoite, rekisteröitävien henkilötietojen sisältö, niiden sallitut käyttötarkoitukset mukaan luettuna tietojen luovutettavuus ja tietojen säilytysaika henkilörekisterissä sekä rekisteröidyn oikeusturva, samoin kuin näiden seikkojen sääntelemisen kattavuus ja yksityiskohtaisuus lain tasolla.

Ehdotettuun lakiin ei sisälly EETS:n käyttäjien henkilötietojen käsittelyä koskevaa erityissääntelyä. EETS-päätöksessä säädetään siitä, että EETS:n tulee täyttää henkilötietojen käsittelyssä EU:n lainsäädännön vaatimukset, ja että erityisesti henkilötietosuojadirektiivin ja sähköisen viestinnän tietosuojadirektiivin noudattaminen varmistetaan. Direktiivit on Suomessa pantu pääosin täytäntöön henkilötietosuojalaille ja sähköisen viestinnän tietosuojalaille. Kyseisiä yleislakeja sovellettaisiin ehdotetun lain nojalla tapahtuvaan henkilötietojen käsittelyyn. Niihin viitattaisiin selkeyden vuoksi lain 1 §:ssä. Ajoneuvolaitteilla kerättäviin tietoihin soveltuivat käytetystä tekniikasta hieman riippuen yleensä sähköisen viestinnän tietosuojalain 4 luvun paikkatietoja koskevat säännökset. Asia on kuvattu tarkemmin 1 §:n perusteluiden yhteydessä.

Lakiehdotuksen 12 §:n 4 momentissa säädettäisiin Liikenteen turvallisuusviraston valtuudesta antaa tarkempia määräyksiä EETS:ää ja yhteentoimivuuden osatekijöitä eli EETS:n käyttöön tarvittavien laitteita ja ohjelmistoja koskevista teknisistä vaatimuksista. Perustuslain 80 §:n 2 momentin mukaan muu kuin 80 §:n 1 momentissa tarkoitettu viranomainen voidaan lailla valtuuttaa antamaan oikeussääntöjä määrätyistä asioista, jos siihen on sääntelyn kohteeseen liittyviä erityisiä syitä eikä sääntelyn asiallinen merkitys edellytä, että asiasta säädetään lailla tai asetuksella. Tällaisen valtuutuksen tulee olla soveltamisalaltaan täsmällisesti rajattu.

Perustuslakivaliokunta on lausuntokäytännössään todennut perustuslain 80 §:n 2 momentin soveltamisesta, että asetuksenantovaltuuksiin verrattuna määräyksenantovaltuuksiin kohdistuu yleistä tarkkarajaisuusvaatimusta pidemmälle menevä vaatimus valtuuden kattamien asioiden määrittelemisestä tarkasti laissa. Valtuuden tulee olla perustuslain nimenomaisen säännöksen mukaan soveltamisalaltaan täsmällisesti rajattu (PeVL 16/2002 vp). Perustuslakiuudistuksen yhteydessä mainittiin esimerkkinä viranomaisen norminantovallasta tekninen ja vähäisiä yksityiskohtia koskeva sääntely, johon ei liity merkittävää harkintavallan käyttöä (PeVL 19/2002 vp). Perustuslakivaliokunta on lausuntokäytännössään käsitellyt myös perustuslain 80 §:n 2 momentissa tarkoitettuja erityisiä syitä (PeVL 17/2004 vp). Erityiseksi syyksi voidaan katsoa esimerkiksi se, että säänneltävään toimintaan liittyy runsaasti ammatillisia erityispiirteitä.

Ehdotetun lain 11 §:n määräyksenantovaltuus koskee teknistä ja vähäisiä yksityiskohtia koskevaa sääntelyä. Vaatimukset kohdistuvat rajattuun ammattiryhmään eli EETS-palveluntarjoajiin ja tietullioperaattoreihin. Kyseisessä pykälässä säädetyt vaatimukset sekä EETS-päätöksen säännökset, joihin niissä viitataan, rajaavat valtuuden tarkasti. Valtuus on tarpeellinen, jotta mahdollinen teknisiä vaatimuksia täsmäntävä EU-lainsäädäntö saataisiin tehokkaasti pantua täytäntöön.

Perustuslain 124 §:n mukaan julkinen hallintotehtävä voidaan antaa muulle kuin viranomaiselle vain lailla tai lain nojalla, jos se

on tarpeen tehtävän tarkoituksenmukaiseksi hoitamiseksi eikä vaaranna perusoikeuksia, oikeusturvaa tai muita hyvän hallinnon vaatimuksia. Merkittävää julkisen vallan käyttöä sisältäviä tehtäviä voidaan kuitenkin antaa vain viranomaiselle. Ehdotetun lain 16 §:n 1 momentissa säädettäisiin ilmoitetun laitoksen nimeämisestä yhteentoimivuuden osatekijöiden vaatimustenmukaisuuden ja käyttöönsoveltuvuuden arvioinnista ja valvonnasta vastaavaksi tahoksi. Kyse on perustuslain 124 §:ssä tarkoitettusta julkisesta hallintotehtävästä. Ilmoitettujen laitosten tehtävät eivät kuitenkaan sisältäisi merkittävää julkisen vallan käyttöä. Kyse olisi teknisluonteisista tehtävistä, joissa ei puututtaisi merkittävällä tavalla yksilön perusoikeuksiin.

Perustuslakivaliokunnan lausuntokäytännön mukaan oikeusturvan ja hyvän hallinnon vaatimusten varmistamiseksi julkisten hallintotehtävien hoitamisessa on noudatettava hallinnon yleislakeja ja asioita käsittelevien on toimittava virkavastuulla (PeVL 20/2006 vp). Ehdotetun lain 18 §:n 2 momentissa viitattaisiin hallinnon yleislakien noudattamiseen ilmoitetun laitoksen hoitaessa julkisia hallintotehtäviä. Siinä säädettäisiin myös rikosoikeudellista virkavastuuta koskevien säännösten soveltamisesta näitä tehtäviä hoitavaan henkilöstöön. Vahingonkorvausvastuun osalta viitattaisiin vahingonkorvauslakiin. Ehdot-

tetun lain 18 §:n 3 momentin mukaan ilmoitettu laitos vastaisi tekemistään arvioinneista kokonaisuudessaan, mukaan lukien sen ulkopuolisilla palveluntuottajilla teettämät toimenpiteet. Ehdotetun lain 24 §:ssä säädettäisiin muutoksenhausta myös ilmoitettujen laitosten tekemien päätösten osalta.

Liikenteen turvallisuusvirastolla ja liikenne- ja viestintäministeriöllä olisi 23 §:n mukaan oikeus saada salassapitosäännösten estämättä valvontatehtäviensä hoitamiseksi asiakirjoja niiltä toimijoilta, joita lain velvoitteet koskevat. Liikenteen turvallisuusvirastolla olisi lisäksi oikeus saada EETS-palveluntarjoajan hyvämaineisuuden arvioimiseksi tarvittavia tietoja rikos- ja sakkorekisteristä sekä oikeus päästä valvontatehtäviensä suorittamiseksi EETS-palveluntarjoajan, tietullioperaattorin tai yhteentoimivuuden osatekijöiden valmistajan tai sen valtuutetun edustajan toimitiloihin tai muihin tiloihin. Näitä viranomaisille ehdotettuja valtuuksia on pidettävä valvontatehtävien hoitamiseksi perusteltuina.

Edellä kerrotuilla perusteilla katsotaan, että lakiehdotus voidaan käsitellä tavallisessa lainsäätämisyjärjestyksessä.

Edellä esitetyn perusteella annetaan eduskunnan hyväksyttäväksi seuraava lakiehdotus:

Laki

sähköisten tietullijärjestelmien yhteentoimivuudesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti säädetään:

1 §

Lain tarkoitus ja soveltamisala

Tässä laissa säädetään sähköisistä tietullien keräämisjärjestelmistä sekä eurooppalaisesta sähköisestä tietullipalvelusta (EETS).

Tätä lakia sovelletaan sähköisiin tietullien keräämisjärjestelmiin, joiden käyttö edellyttää erillisten sähkötekniisten laitteiden asentamista tai kiinnittämistä ajoneuvoihin.

Tämä laki ei koske pieniä, yksinomaan paikallisia sähköisiä tietullien keräämisjärjestelmiä.

Henkilötietojen käsittelyyn sovelletaan henkilötietolakia (523/1999) ja paikkatietojen käsittelyyn sähköisen viestinnän tietosuojalakia (516/2004), ellei tästä laista muuta johdu.

2 §

Määritelmät

Tässä laissa tarkoitetaan:

1) *tietullilla* maksua, veroa tai muuta maksumuunnollisuutta, joka peritään ajoneuvon liikkumisesta tietullikohteessa;

2) *EETS-tietullikohteella* sähköisten tietullien käyttömaksujärjestelmien yhteentoimivuudesta yhteisössä annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin 2004/52/EY soveltamisalaan kuuluvaa tietullikohdetta eli Euroopan unionin alueen osaa, Euroopan tietulliverkoston osaa taikka rakennetta, kuten tunnelia, siltaa tai lauttaa, jossa tietulli peritään;

3) *EETS-palveluntarjoajalla* 4 §:ssä säädetty vaatimukset täyttävää ja sijoittautumisval-

tiissaan rekisteröityä oikeushenkilöä, joka tarjoaa eurooppalaisen sähköisen tietullipalvelun käyttömahdollisuuden;

4) *EETS:n käyttäjällä* luonnollista tai oikeushenkilöä, joka tekee sopimuksen EETS-palveluntarjoajan kanssa voidakseen käyttää eurooppalaista sähköistä tietullipalvelua;

5) *tietullioperaattorilla* julkista tai yksityistä organisaatiota, joka perii tietullit EETS-tietullikohteessa liikkuvilta ajoneuvoilta;

6) *tietullin perustiedoilla* eurooppalaisen sähköisen tietullipalvelun ja sen teknisten osien määrittelystä tehdyn Euroopan komission päätöksen 2009/750/EY (EETS-päätös) 6 artiklan mukaisia vastuullisen tietullioperaattorin määrittelemiä tietoja, jotka tarvitaan tietullin määrittämiseksi tietullikohteessa liikkuvalla ajoneuvolla ja tietullimaksun suorittamiseksi;

7) *ajoneuvolaitteella* laitteisto- ja ohjelmistokomponenttien kokonaisuutta, joka tarvitaan EETS:n käyttämiseksi ja joka on asennettu tai kiinnitetty ajoneuvon tietojen keräämistä, tallentamista, käsittelyä, vastaanottamista ja lähettämistä varten;

8) *tietulli-ilmoituksella* EETS-palveluntarjoajan ja tietullioperaattorin keskenään sopimassa muodossa tietullioperaattorille tehtävää ilmoitusta, joka vahvistaa ajoneuvon liikkumisen tietullikohteessa;

9) *yhteentoimivuuden osatekijöillä* sellaista EETS:ään kuuluvan tai siihen liitettäväksi tarkoitettua laitteen perusosaa tai osien ryhmää, osakokonaisuutta tai kokonaisuutta, josta palvelun yhteentoimivuus riippuu suoraan tai epäsuorasti ja joita voivat olla aineellisten esineiden lisäksi myös aineettomat hyödykkeet kuten tietokoneohjelmat;

10) *käyttöönsoveltuvuudella* yhteentoimivuuden osatekijän kykyä ylläpitää määrättyä suoritustasoa käytössä, kun se toimii tarkoituksensa mukaisesti osana EETS:ää suhteessa tietullioperaattorin järjestelmään.

3 §

Sähköisiä tietullien keräämisjärjestelmiä ja eurooppalaista tietullipalvelua koskevat vaatimukset

Sähköisten tietullien keräämisjärjestelmien on perustuttava yhteen tai useampaan seuraavista tekniikoista:

- 1) satelliittipaikannus (GNSS);
- 2) GSM-GPRS-standardin mukainen matkaviestintä;
- 3) 5,8 gigahertsin mikroaaltotekniikka.

4 §

EETS-palveluntarjoajaa koskevat vaatimukset

Liikenteen turvallisuusvirasto myöntää rekisteröinnin Suomeen sijoittautuneille EETS-palveluntarjoajille, joilla on:

- 1) EN ISO 9001 -sertifikaatti tai vastaava;
- 2) tekniset laitteet sekä EY-vakuutus tai EY-todistus yhteentoimivuuden osatekijöiden vaatimustenmukaisuudesta siten kuin EETS-päätöksen liitteessä IV olevassa 1 kohdassa säädetään;
- 3) pätevydenosoitus sähköisten tiemaksupalvelujen tarjoamisessa tai asiankuuluvilla aloilla;
- 4) asianmukainen vakavaraisuus;
- 5) jatkuva ja kattava riskinhallintasuunnitelma, joka tarkastetaan vähintään joka toinen vuosi;
- 6) hyvä maine.

EETS-palveluntarjoaja ei täytä 1 momentin 6 kohdassa tarkoitettua hyvämaineisuuden vaatimusta, jos sen vastuhenkilö on tuomittu viimeksi kuluneiden viiden vuoden aikana vankeusrangaistukseen tai viimeksi kuluneiden kolmen vuoden aikana sakkorangaistukseen vakavasta työsuhdetta, elinkeinon harjoittamista, kirjanpitoa tai velkasuhdetta kos-

kevien säännösten tai määräysten rikkomisesta ja teko osoittaa hänen olevan ilmeisen sopimaton toimimaan EETS-palveluntarjoajan edustajana.

Jos palveluntarjoaja ei enää täytä 1 momentissa tarkoitettuja edellytyksiä, Liikenteen turvallisuusviraston on varattava sille tilaisuus korjata puutteellisuus kohtuullisessa ajassa. Liikenteen turvallisuusviraston on määräajan jälkeen peruutettava myöntämänsä rekisteröinti, jos palveluntarjoaja ei ole korjannut puutteellisuutta ja puutetta on pidettävä olennaisena.

5 §

EETS-palvelun kattavuus

EETS-palveluntarjoajan on tehtävä EETS-tietullikohteita koskevat EETS-palvelusopimukset tietullioperaattorien kanssa 24 kuukauden kuluessa siitä, kun se on rekisteröity 4 §:n 1 momentin mukaisesti.

EETS-palveluntarjoajan on huolehdittava siitä, että palvelu kattaa kaikki EETS-tietullikohteet. EETS-palveluntarjoajan on palautettava palvelu täysin kattavaksi kuuden kuukauden kuluessa siitä, kun EETS-tietullikohteet ovat muuttuneet tai jokin muu syy on estänyt täyden kattavuuden.

EETS-palveluntarjoajan on ilmoitettava EETS:n käyttäjille palvelun kattavuus tietullikohteissa ja siinä tapahtuneet muutokset.

EETS-palveluntarjoajan on tehtävä Liikenteen turvallisuusvirastolle vuosittain ilmoitus palvelunsa kattavuudesta EETS-tietullikohteissa.

6 §

EETS-palveluntarjoajan antama palvelu ja tekninen tuki

EETS-palveluntarjoajan velvollisuuteen antaa EETS:n käyttäjille palvelua ja teknistä tukea sovelletaan, mitä EETS-päätöksen 4 artiklan 4 ja 5 kohdassa säädetään.

EETS-palveluntarjoajan on annettava EETS:n käyttäjien käyttöön tarvittavat ajoneuvolaitteet, jotka täyttävät EETS-päätöksessä säädettyt vaatimukset. Palveluntarjoajan on pidettävä luetteloa käyttäjien

kanssa tekemiinsä EETS-palvelusopimukseen liittyvistä käytöstä poistetuista ajoneuvolaitteista.

EETS-palveluntarjoajan on julkaistava sopimusehdot, joita se soveltaa EETS:n käyttäjien kanssa tekemiinsä palvelusopimukseen.

7 §

EETS:n käyttäjien laskuttaminen

EETS-palveluntarjoajan on EETS:n käyttäjille toimitettavissa laskuissa erotettava EETS-palveluntarjoajan palvelumaksut käyttäjälle aiheutuneista tiemaksuista. Laskusta tulee käydä ilmi tiemaksujen aiheutumisaika ja -paikka sekä yksittäisten tiemaksujen koostumus, ellei käyttäjä pyydä palveluntarjoajalta laskutusta siten, ettei tiemaksuja eritellä.

EETS-palveluntarjoajan on ilmoitettava EETS:n käyttäjälle mahdollisimman pian kaikista hänen käyttäjätiliinsä liittyvistä tekemättä jätetyistä tietulli-ilmoituksista ja annettava tilaisuus korjata tilanne ennen täytäntöönpanotoimiin ryhtymistä.

8 §

Tietullioperaattorin oikeudet ja velvollisuudet

Tietullioperaattorin on vastuullaan olevien EETS-tietullikohteiden osalta laadittava ja pidettävä ajan tasalla EETS-päätöksen liitteen I mukaisia EETS-tietullikohteen määrittäviä.

Tietullioperaattorin on hyväksyttävä syrjimättömästi EETS-päätöksen 5 artiklan 3 kohdan mukaisesti kaikki EETS-palveluntarjoajat, jotka haluavat tarjota EETS-palveluja sen vastuulle kuuluvissa tietullikohteissa.

Tietullioperaattorin on hyväksyttävä kanssaan sopimussuhteessa olevilta EETS-palveluntarjoajilta kaikki toimintakelpoiset EETS-päätöksen liitteen IV mukaisesti sertifioituneet ajoneuvolaitteet, jotka eivät sisälly 6 §:n 2 momentissa tarkoitettuun käytöstä poistettujen ajoneuvolaitteiden luetteloon.

Tietullioperaattorin on pidettävä sähköisesti yleisön saatavilla luettelo EETS-

palveluntarjoajista, joiden kanssa se on tehnyt sopimuksen.

Tietullioperaattorin on toimittava tietullijärjestelmien testaamisessa, EETS:n häiriötilanteissa sekä yhteentoimivuuden osatekijöiden käyttönsoveltuuden arvioinnissa siten kuin EETS-päätöksen 5 artiklan 6-8 kohdassa säädetään.

9 §

EETS:n käyttäjän oikeudet ja velvollisuudet

EETS:n käyttäjä voi tilata palvelunsa miltä tahansa EETS-palveluntarjoajalta.

EETS:n käyttäjän on varmistettava, että kaikki sen EETS-palveluntarjoajalle antamat käyttäjä- ja ajoneuvotiedot ovat oikeita.

EETS:n käyttäjän on käytettävä ajoneuvolaitteita EETS-palveluntarjoajan ohjeiden mukaisesti ja huolehdittava siitä, että ajoneuvolaitteet toimivat ajoneuvon liikkuessa EETS-tietullikohteessa.

Maksamalla tietullin EETS-palveluntarjoajalleen EETS:n käyttäjän katsotaan täyttävän maksuvelvollisuutensa tietullioperaattorille.

10 §

Tietullit

Tietullioperaattorin EETS:n käyttäjältä perimä tietulli ei saa ylittää muilta käyttäjiltä samasta tietullikohteesta perittävää tietullia.

Tietullioperaattorin on tietullia määrittäessään sovellettava EETS-päätöksen liitteen VI ajoneuvon luokitusperusteita. Jos EETS-palveluntarjoajan käyttämä ajoneuvon luokitus poikkeaa tietullioperaattorin käyttämää luokitusta, jollei sen voida osoittaa olevan virheellinen.

Tietullioperaattorin EETS-palveluntarjoajalta perimiin maksuihin sekä tietullioperaattorin ja palveluntarjoajan väliin tietulli-ilmoituksia koskeviin vastuisiin sovelletaan, mitä EETS-päätöksen 7 artiklan 2-4 kohdassa säädetään.

11 §

Toimintojen taloudellinen seuranta

Tietulioperaattorin ja EETS-palveluntarjoajan on järjestettävä EETS-toimintojen taloudellinen seuranta ja kirjanpito organisaation muusta toiminnasta erilliseksi siten, että EETS-toimintojen taloudellinen tulos voidaan luotettavasti selvittää.

Jos sama organisaatio hoitaa sekä tietulioperaattorin että EETS-palveluntarjoajan tehtäviä, sen tulee laatia näistä erilliset tuloslaskelmat ja taseet, jotka liitetään tilinpäätökseen. Tuloslaskelma ja tase, joiden tulee olla organisaation kirjanpidosta johdettavissa, on laadittava kirjanpitolain (1336/1997) säännösten mukaisesti.

12 §

EETS:ää ja yhteentoimivuuden osatekijöitä koskevat tekniset vaatimukset

EETS:n on täytettävä EETS-päätöksen liitteessä III säädetyt olennaiset vaatimukset.

EETS:n ajoneuvolaitteita saa käyttää tiemaksujen lisäksi muiden ajoneuvon sijaintiin sidonnaisten palvelujen toteuttamiseen. Ajoneuvolaitteiden käyttö muihin tarkoituksiin ei saa haitata tiemaksutoimintoja tietullikoh-teissa.

EETS:n yhteentoimivuuden osatekijöiden on täytettävä EETS-päätöksen liitteessä II säädetyt vaatimukset. Sellaisten yhteentoimivuuden osatekijöiden, joissa on CE-merkintä, katsotaan täyttävän nämä vaatimukset.

Liikenteen turvallisuusvirasto voi tarvittaessa antaa tarkempia määräyksiä tässä pykälässä tarkoitetuista teknisistä vaatimuksista.

13 §

Yhteentoimivuuden osatekijöiden arviointi

Yhteentoimivuuden osatekijöiden vaatimustenmukaisuuden ja käyttöönsoveltuvuu-

den arviointiin sovelletaan, mitä EETS-päätöksen liitteessä IV säädetään.

Vaatimustenmukaisuutta koskevan EY-vakuutuksen laatii yhteentoimivuuden osatekijöiden valmistaja tai sen valtuutettu edustaja. Käyttöönsoveltuvuutta koskevan EY-vakuutuksen laatii yhteentoimivuuden osatekijöiden valmistaja, sen valtuutettu edustaja tai EETS-palveluntarjoaja. EY-vakuutusten laatimiseen sovelletaan, mitä EETS-päätöksen liitteessä IV säädetään.

Yhteentoimivuuden osatekijöille voidaan antaa CE-merkintä, jos niillä on vaatimustenmukaisuutta tai käyttöönsoveltuvuutta taikka näitä molempia koskeva EY-vakuutus.

14 §

Yhteentoimivuuden osatekijöiden puutteellisuksien korjaaminen

Jos yhteentoimivuuden osatekijät, joille on annettu CE-merkintä ja jotka on saatettu markkinoille, eivät täytä 12 §:ssä säädettyjä vaatimuksia, Liikenteen turvallisuusvirasto määrää yhteentoimivuuden osatekijöiden valmistajan tai sen valtuutetun edustajan korjaamaan puutteellisuudet määräajassa.

Jos yhteentoimivuuden osatekijöiden valmistaja tai sen valtuutettu edustaja ei noudata Liikenteen turvallisuusviraston 1 momentissa tarkoitettua määräystä, Liikenteen turvallisuusvirasto voi rajoittaa yhteentoimivuuden osatekijöiden käyttöalaa, kieltää niiden käytön tai määrätä ne poistettavaksi markkinoilta.

Edellä 2 momentissa tarkoitettujen rajoituksen saaneen on annettava Liikenteen turvallisuusvirastolle tämän määräämässä ajassa selvitys päätöksen toimeenpanosta.

Liikenteen turvallisuusviraston on ilmoitettava välittömästi tämän pykälän nojalla tekemistään toimenpiteistä ja niiden perusteista Euroopan komissiolle ja asianomaiselle ilmoitetulle laitokselle. Liikenteen turvallisuusviraston tulee lisäksi ilmoittaa 1 momentin nojalla tekemistään toimenpiteistä Euroopan unionin jäsenvaltioille.

15 §

Hallinnolliset pakkokeinot

Liikenteen turvallisuusvirasto voi tehostaa 14 §:n nojalla antamaansa kieltoa tai määräystä uhkasakolla taikka teettämistä tai keskeyttämishuokalla siten kuin uhkasakkolaissa (1113/1990) säädetään.

16 §

Ilmoitetun laitoksen nimeäminen

Liikenne- ja viestintäministeriö nimeää hakemuksesta EETS-päätöksen IV liitteen mukaisesta yhteentoimivuuden osatekijöiden vaatimustenmukaisuuden tai käyttöönsoveltuvuuden arvioinnista tai valvonnasta vastaavat laitokset ja huolehtii näiden ilmoittamisesta Euroopan komissiolle ja muille Euroopan unionin jäsenvaltioille.

Nimeämispäätöksessä määritellään ilmoitetun laitoksen pätevyysalue, vahvistetaan laitoksen valvontaan liittyvät järjestelyt ja asetetaan tarvittaessa muitakin sen toimintaa koskevia vaatimuksia, rajoituksia ja ehtoja, joilla varmistetaan tehtävien asianmukainen suorittaminen. Ilmoitettu laitos voidaan nimetä määräajaksi.

17 §

Ilmoitetun laitoksen nimeämisen edellytykset

Laitoksen on oltava Suomessa rekisteröity oikeushenkilö tai sen osa, ja sen on täytettävä EETS-päätöksen liitteessä V asetetut vähimmäisvaatimukset. Laitoksen, joka täyttää asianomaisissa eurooppalaisissa standardeissa määritetyt arviointiperusteet, katsotaan täyttävän kyseiset vähimmäisvaatimukset.

Ilmoitetun laitoksen on ilmoitettava liikenne- ja viestintäministeriölle kaikista sellaisista muutoksista, joilla voi olla vaikutusta 1 momentissa säädettyjen edellytysten täyttämiseen.

Ilmoitetun laitoksen on vuosittain toimitettava liikenne- ja viestintäministeriölle selvi-

tys 16 §:n 1 momentissa tarkoitettusta toiminnastaan ja sen tuloksista.

18 §

Ilmoitetun laitoksen tehtävien suorittaminen

Ilmoitetun laitoksen on tehtäviään suorittaessaan otettava huomioon kohdetta koskevat säännökset, suositukset, ohjeet ja standardit sekä seurattava niiden kehittymistä toimialallaan.

Ilmoitetun laitoksen on tässä laissa tarkoitettuja julkisia hallintotehtäviä hoitaessaan noudatettava, mitä viranomaisten toiminnan julkisuudesta annetussa laissa (621/1999), henkilötietolaissa (523/1999), sähköisestä asioinnista viranomaistoiminnassa annetussa laissa (13/2003), hallintolaissa (434/2003), kielilaissa (423/2003) ja saamen kielilaissa (1086/2003) säädetään. Ilmoitetun laitoksen henkilöstöön sovelletaan rikosoikeudellista virkavastuuta koskevia säännöksiä sen suorittaessa julkisia hallintotehtäviä. Vahingonkorvausvastuusta säädetään vahingonkorvauslaissa (412/1974).

Ilmoitettu laitos voi käyttää apunaan ulkopuolisia testaus-, tarkastus- tai muita palveluja, jos ulkopuolinen palveluntuottaja täyttää 17 §:n 1 momentissa säädetty edellytykset. Ilmoitettu laitos vastaa myös ulkopuolisella teettämistään toimenpiteistä sekä vaatimustenmukaisuuden ja käyttöönsoveltuvuuden arvioinnin kokonaisuudesta.

19 §

Ilmoitetun laitoksen nimeämisen peruuttaminen

Jos ilmoitettu laitos ei enää täytä 17 §:n 1 momentissa säädettyjä edellytyksiä tai noudata nimeämispäätöksessä asetettuja ehtoja taikka sen toiminnassa muutoin esiintyy vakavia puutteita, liikenne- ja viestintäministeriön on kehoitettava sitä määräajassa korjaamaan havaittu epäkohta. Liikenne- ja viestintäministeriön on peruutettava nimeäminen, jos ilmoitettu laitos ei ole korjannut epäkohtaa annetussa määräajassa.

Liikenne- ja viestintäministeriön on ilmoitettava Euroopan komissiolle ja Euroopan

unionin jäsenvaltioille ilmoitetun laitoksen nimeämisen peruuttamisesta.

20 §

EETS-tietullikohderekisteri

Liikenteen turvallisuusvirasto pitää rekisteriä Suomen alueella olevista EETS-tietullikohteista. Rekisteriä voidaan pitää automaattisen tietojenkäsittelyn avulla.

Rekisteriin talletetaan tietullikohteista seuraavat tiedot:

- 1) tietullikohteesta vastaava tietullioperaattori;
- 2) käytetyt tiemaksuteknologiat;
- 3) tietullin perustiedot;
- 4) EETS-palveluntarjoajat, jotka ovat tehneet sopimuksen tietullikohteesta vastaavan tietullioperaattorin kanssa;
- 5) EETS-tietullikohteen määrittäminen, jossa esitetään yleiset ehdot, joiden mukaisesti EETS-palveluntarjoajat voivat harjoittaa toimintaa tietullikohteessa.

Liikenteen turvallisuusvirasto pitää EETS-tietullikohderekisteriä yleisön saatavilla sähköisessä muodossa. Rekisteritietojen toimitamiseen Euroopan komissiolle ja muiden Euroopan unionin jäsenvaltioiden toimivaltaisille viranomaisille sovelletaan, mitä EETS-päätöksen 19 artiklan 5 kohdassa säädetään.

Tietullikohteesta vastaavan tietullioperaattorin on ilmoitettava Liikenteen turvallisuusvirastolle muutoksista, jotka koskevat 2 momentissa tarkoitettuja tietoja. Ilmoitus on tehtävä ilman aiheutonta viivästystä.

21 §

Rekisteri EETS-palveluntarjoajista

Liikenteen turvallisuusvirasto pitää rekisteriä EETS-palveluntarjoajista yleisön saatavilla sähköisessä muodossa. Rekisteritietojen toimitamiseen Euroopan komissiolle ja muiden Euroopan unionin jäsenvaltioiden toimivaltaisille viranomaisille sovelletaan, mitä EETS-päätöksen 19 artiklan 5 kohdassa säädetään.

Rekisteriin EETS-palveluntarjoajista kirjataan 4 §:n 1 momentin 5 kohdassa tarkoitettun

riskienhallintasuunnitelman tarkastuksen tulokset.

22 §

Valvontaviranomaiset

Tämän lain noudattamista valvoo Liikenteen turvallisuusvirasto.

Liikenne- ja viestintäministeriö valvoo nimeämiään ilmoitettuja laitoksia.

Henkilötietojen käsittelyn valvonnasta säädetään henkilötietolaissa ja sähköisen viestinnän tietosuolaissa.

23 §

Valvontaviranomaisen oikeudet

Liikenne- ja viestintäministeriöllä ja Liikenteen turvallisuusvirastolla on oikeus saada salassapitosäännösten estämättä tämän lain noudattamisen valvontaa varten tarpeelliset asiakirjat EETS-palveluntarjoajalta, tietullioperaattorilta, yhteentoimivuuden osatekijöiden valmistajalta tai sen valtuutetulta edustajalta ja ilmoitetulta laitokelta.

Liikenteen turvallisuusvirastolla on rekisterinpitäjän ominaisuudessa oikeus tarkastaa vuosittain EETS-palveluntarjoajilta edellytettävien vaatimusten täyttyminen. Liikenteen turvallisuusvirastolla on oikeus saada 4 §:n 1 momentin 6 kohdassa tarkoitettun hyvämaineisuuden vaatimuksen arvioimiseksi tarpeellisia tietoja rikosrekisteristä ja sakon täytäntöönpanosta annetun lain (672/2002) 46 §:ssä tarkoitettua sakkorekisteristä.

Liikenteen turvallisuusvirastolla on valvontatehtäviensä suorittamiseksi oikeus päästä EETS-palveluntarjoajan, tietullioperaattorin tai yhteentoimivuuden osatekijöiden valmistajan tai sen valtuutetun edustajan toimiloihin tai muihin tiloihin, lukuun ottamatta pysyväisluonteiseen asumiseen käytettyjä tiloja.

24 §

Muutoksenhaku

Rekisteröinnin peruuttamista, yhteentoimivuuden osatekijöiden puutteellisuuksien korjaamista ja nimeämisen peruuttamista koske-

vaan päätökseen saa hakea muutosta valittamalla hallinto-oikeuteen siten kuin hallintolainkäyttölaissa (586/1996) säädetään.

Ilmoitetun laitoksen tekemään päätökseen saa vaatia oikaisua ilmoitetulta laitokselta ja Liikenne- ja viestintäministeriön sekä Liikenteen turvallisuusviraston muuhun kuin rekisteröinnin peruuttamista, yhteentoimivuuden osatekijöiden puutteellisuuksien korjaamista ja nimeämisen peruuttamista koskevaan päätökseen päätöksen tehneeltä viranomaiselta siten kuin hallintolaissa (434/2003) säädetään. Oikaisuvaatimukseen annettuun päätökseen saa hakea muutosta valittamalla hallinto-oikeuteen siten kuin hallintolainkäyttölaisa säädetään.

Hallinto-oikeuden päätökseen rekisteröinnin peruuttamista, yhteentoimivuuden osatekijöiden puutteellisuuksien korjaamista ja nimeämisen peruuttamista koskevassa asiassa saa hakea muutosta valittamalla siten kuin hallintolainkäyttölaissa säädetään.

Hallinto-oikeuden muuhun päätökseen saa hakea muutosta valittamalla vain, jos korkein hallinto-oikeus myöntää valitusluvan.

Liikenne- ja viestintäministeriön ja Liikenteen turvallisuusviraston tämän lain nojalla tekemää päätöstä on noudatettava muutoksenhausta huolimatta, jollei muutoksenhakuviranomainen toisin määrää.

Uhkasakon asettamista ja maksettavaksi tuomitsemista sekä teettämistä tai keskeyttämishan asettamista ja täytäntöön pantavaksi määräämistä koskevaan päätökseen saa kuitenkin hakea muutosta siten kuin uhkasakko-laissa säädetään.

25 §

Voimaantulo

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

Tällä lailla kumotaan sähköisten tienkäytömaksujen keräämisjärjestelmistä annettu laki (995/2006).

Helsingissä 7 päivänä marraskuuta 2013

Pääministeri

JYRKI KATAINEN

Asunto- ja viestintäministeri *Pia Viitanen*